

ORAN

ORANTI

Orta Anadolu Kalkınma Ajansı Bülten

03

Dr. Burçak YÜKSEL

Tuba Parlak UZUNOĞLU

Serdar ARSLAN

TR72 Bölgesi
Su Ürünleri
Yetiştiriciliğinde
Zirveye Aday

Arazi Topplulaştırması
İle Gelen Refah
“Kabalı Köyü” Örneği

TR72 Bölgesi
Yenilenebilir Enerji
Potansiyeli

YENİLENEBİLİR ENERJİ

ORTA ANADOLU KALKINMA AJANSI

Kayseri, Sivas ve Yozgat illerini kapsayan ve Türkiye'nin merkezinde, stratejik bir konumda olan Orta Anadolu; gelişmiş sanayi altyapısı, köklü ticaret ve girişimcilik kültürü, tarım ve hayvancılık için uygun verimli arazisi, eğitilmiş ve nitelikli işgücü, çeşitli maden yatakları ve gelişmiş kentsel altyapısı ile yatırımcılara büyük potansiyel sunmaktadır. Bu nedenlerle Orta Anadolu hem ekonomik hem de sosyal açıdan Türkiye'nin en çok gelecek vadeden bölgelerinden biridir.

İÇERİK

04 Potansiyelden Değere “Yenilenebilir Enerji”

06 Bizden Haberler

14 **Uzman Perspektifi** - Serdar ARSLAN
TR72 Bölgesi Yenilenebilir Enerji Potansiyeli

18 **Uzman Perspektifi** - M. Fatih ATILABEY
“Jeotermal Enerji” Denilince Akla Gelenler

22 Arazi Toplulaştırması İle Gelen Refah
“Kabalı Köyü” Örneği

24 TR72 Bölgesi 2014 - 2023 Dönemi
Bölge Planı'nda Hedeflenen Performans
Göstergeleri

26 Sivas'ın Yıldızı Parlıyor

30 **Uzman Perspektifi** - Erdinç ÇANAKCI
Mobilyaya Farklı Bir Bakış

32 İŞGEM İle KOBİ'ler Büyüyor

İmtiyaz Sahibi
Orta Anadolu Kalkınma Ajansı

Yayın Komisyonu

Burçak YÜKSEL
Ali DURMUŞ
Metin ERGÖKTAŞ
Fazıl GÜLER
Tuba Parlak UZUNOĞLU
Behiye Ayşe Gonca ÖZKAYA
Nimet TAHTASAKAL

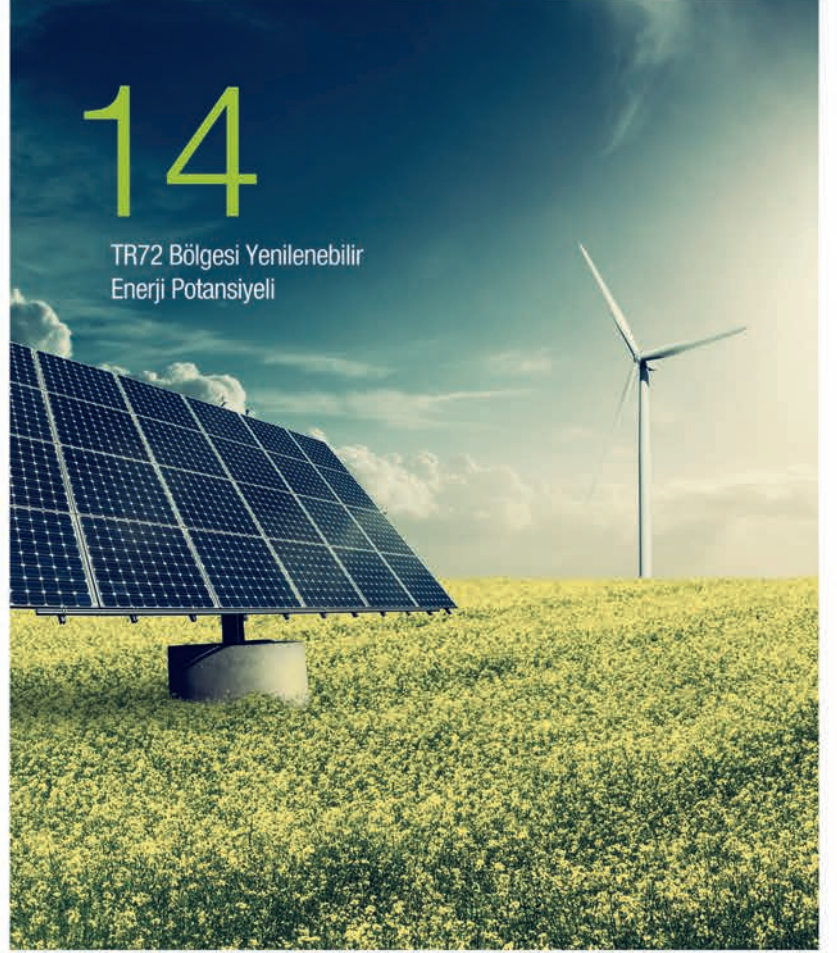
Editör

Metin ERGÖKTAŞ
Hande İNAN CENGİZ
Ahmet Emin KILCI

Tasarım

KafCreative

Baskı

34 **Röportaj** - Prof. Dr. Fikri KULAKOĞLU
Antik Çağ Anadolu'sunun İlk Ticaret
Merkezi “Kultepe”

38 **Uzman Perspektifi** - Ali DURMUŞ
Otelleriniz Ekolojik mi ?

40 **Röportaj** - Yozgat Belediyesi
Yozgat'ta Tarih Canlanıyor

42 **Röportaj** - Doç. Dr. Mehmet HANÇER
Teknolojiye Bir Adım Daha Yakın
Nano Yapılar “ERNAM”

46 **Uzman Perspektifi** - Ahmet Lütfi ŞAHİN
TR72 Bölgesi Mali Sektör Analizi

48 **İyi Uygulama Örnekleri**
Kayseri Trafo
Kadişehri Kaymakamlığı

50 **Uzman Perspektifi** - Dr. Burçak YÜKSEL
TR72 Bölgesi Su Ürünleri Yetiştiriciliğinde
Zirveye Aday

POTANSİYELDEN DEĞERE “YENİLENEBİLİR ENERJİ”

Fatih GAVGACI
Genel Sekreter Vekili

T

üklenen fosil yakıt kaynakları, çevre sorunları ve ülkemizin enerji kaynaklarındaki dışa bağımlılığı gibi etkenler “Yenilenebilir Enerji”, “Temiz Enerji” veya “Doğa ile Uyumlu Enerji” kavramlarını ülke ve bölge kalkınmasının önemli bir parçası haline getirmektedir. ORANTI’nın bu sayısında yüksek potansiyel taşıdığımız bu konuya yer vermek istedik.

Enerji, artan nüfus ve refah seviyesi ve ekonomik kalkınma sonucu gelişen teknoloji ve üretim tekniklerine paralel olarak gerek tüketimi ve gerekse içinde bulunduğumuz coğrafi alanda ve ülkemizde önemi giderek artan stratejik bir alan olarak önemini korumaktadır. Gelişen teknoloji ve üretim teknikleri, ekonomik kalkınma ve nüfus artışı dünya enerji tüketimini giderek artırmaktadır. Tüm sektörlerle ilişkisi nedeniyle yatay bir politika alanı olan enerji konusunda yüksek oranda dışa bağımlı olan ülkemiz için yerel kaynakların kullanımı daha da önem kazanmaktadır. Türkiye, özellikle yenilenebilir enerji kaynakları açısından önemli bir potansiyele sahip olmakla birlikte, enerji açısından yüksek oranda dışa bağımlı bir konumdadır.

Ülke politikası olarak enerjide dışa bağımlılığın azaltılması ve yerli kaynakların etkin kullanılması hedefine yönelik olarak 2023’e kadar elektrik üretiminde hidrolik enerji dâhil yenilenebilir enerji kaynaklarının payının %30’a çıkarılması hedeflenmektedir. Ayrıca 2014–2018 dönemini kapsayan Onuncu Kalkınma Planı’nda, yerli doğal kaynakların etkin kullanımı; atıkların ekonomiye kazandırılması ve enerji, ulaşım, işgücü gibi üretim maliyetlerinin düşürülmesi yönünde tedbirler alınması gerekliliği vurgu yapılan hususlardandır. Bununla birlikte, Onuncu Kalkınma Planı’nın temel unsurlarından biri olan enerji kapsamında üretim sistemi içinde yerli ve yenilenebilir enerji kaynaklarının payının azami ölçüde yükseltileceği belirtilmektedir.

Enerji kaynakları ve enerji kullanımıyla ilgili ulusal enerji politikalarının bölge ölçeğindeki yansımaları, Ajans koordinasyonunda bölgedeki tüm paydaşların katılımıyla hazırlanan TR72 Bölgesi 2014–2023 Bölge Planında yer bulmuş ve “Sürdürülebilir Çevre ve Enerji” ekseninde “Enerji Altyapısının İyileştirilmesi” temel öncelikler arasında değerlendirilmiştir. TR72 Bölgesi, lokal alanlarda güneş, rüzgar, tarımsal koşullarının uygunluğu ile biyokütle, jeotermal ve su kaynaklarıyla hidrolik yenilenebilir enerji kaynaklarıyla önemli bir potansiyel taşımaktadır. Bu potansiyellerin değere dönüştürülmesi hususu Ajans tarafından ilan edilen 2015 yılı teklif çağrısı kapsamında da dikkate alınmış ve bölgede yenilenebilir kaynaklardan enerji üretimine yönelik projelerin desteklenmesi amacıyla “Yenilenebilir Enerji ve Sürdürülebilir Rekabet” başlığı altında mali destek programı kamuoyu ile paylaşılmıştır. Program sonucunda başarılı bulunan projelerin 2015 yılının ikinci yarısından itibaren hayata geçirilmesi beklenmektedir.

Gelecek nesillere, enerjinin yerli ve yenilenebilir kaynaklardan elde edildiği temiz yarınlar bırakabilmek dileğiyle...

Bizden Haberler

KÜMELENME DESTEK PROGRAMI BİLGİLENDİRME TOPLANTISI DÜZENLENDİ

Bölge paydaşlarının katılımıyla Ajans tarafından hazırlanan ve Bölge için 10 yıllık bir yol haritası niteliğinde olan "TR72 Bölgesi 2014-2023 Bölge Planı"nda yer alan "Sektörel Kümelenme ve İhtisaslaşma Geliştirilmesi" tedbirinin gerçekleştirilmesine, Bölgemizde kümelenmelerin oluşması yönünde adım atılması yoluyla katkı sağlamak amacıyla Ajans koordinasyonunda Ajans Merkez Hizmet Binası'nda Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı tarafından yürütülen "Kümelenme Destek Programı"nın tanıtımına yönelik toplantı düzenlendi.

Üniversitelerin, özel sektörün, sivil toplum kuruluşlarının ve ilgili kamu kurumlarının temsilcilerinin katılım sağladığı toplantı Ajans Genel Sekreter V. Fatih GAVGACI'nın açılış konuşmasıyla başladı. Konuşmasında Bölge Planı'na

değinen GAVGACI: "Günümüz ekonomisinde rekabet edebilmek oldukça zorlaştı. Yeni üretim yöntemlerini takip etmek, belirli kalite standartlarında üretim yapmak, yenilikçi tasarımlar geliştirmek, pazar ve ihtiyaç analizleri yapmak zorunda kalınıyor. Bu noktada "Birlikten kuvvet doğar" sözü devreye giriyor. Çünkü tüm bunları özünde ortak hareket etmek olan; rekabet gücünü ortak satın alma, ortak teknoloji kullanımı, ortak işgücü havuzu, ortak pazarlama gibi faaliyetlerle arttıran bir model olan kümelenme ile gerçekleştirmek maliyet ve zaman açısından daha avantajlı. Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı'nın hayata geçirdiği yeni destek mekanizması olan "Kümelenme Destek Programı" hakkında bilgilenecek ve yapılabilecekleri tartışmak üzere buradayız. Hepinize Bölgemizin rekabet edebilirliğinin artırılmasına katkı sağlayacağına inandığımız kümelenme birlikteliğinin başlatılması amacıyla düzenlenen bu toplantıya katılımınız için teşekkür ederim" dedi.

Açılış konuşmasının ardından Bilim Sanayi Teknoloji Bakanlığı personeli Dr. Aslı ER AKAN ve M. Uğurhan AKALIN kümelenme ve Kümelenme Destek Programı hakkında bilgiler vererek, katılımcıların program ile ilgili sorularını yanıtladılar.

YATIRIM GÖRÜŞMELERİ BÖLGE SINIRLARINI AŞTI

Yozgat Yatırım Destek Ofisi Bursa'da bölgesel tanıtım faaliyetleri adına bir dizi temaslarda bulundu. Bu kapsamda Bursa Yozgatlılar Federasyonu Başkan Yardımcısı Güngör AKDOĞAN ile yapılan görüşmede Bursa'da yaklaşık olarak 25.000 Yozgatlı'nın yaşadığı ve Yozgatlı iş adamlarının bir kısmının Bursa'da sanayi ve hizmet sektöründe önemli noktalarda olduğu vurgulandı.

Bursa Ticaret ve Sanayi Odası, İş Geliştirme ve Ar-Ge Müdürü Dr. Alper ALTAN ve Genel Sekreter Yardımcısı Dinçer EMİR ile yapılan görüşmede Bursa'da özellikle tekstil sektöründe faaliyette olan işletmelere, Yozgat'ın yatırım imkânları hakkında bilgilendirme yapılmasının gerekli olduğu ve bu kapsamda önümüzdeki günlerde bir etkinlik gerçekleştirilmesi kararlaştırıldı.

TR72 BÖLGESİ 2014-2023 BÖLGE PLANI ONAYLANDI

Kalkınma Bakanlığı tarafından verilen yetki ile Orta Anadolu Kalkınma Ajansı'nın koordinasyonunda bölge paydaşlarının katılımı ile hazırlanan TR72 Bölgesi 2014-2023 Bölge Planı, Başbakanımız başkanlığında oluşturulan Bölgesel Gelişme Yüksek Kurulu'nun kararı ile onaylandı.

10 yıllık bir perspektifle hazırlanan ve uzun dönemli araştırma ve çalışmalara dayalı olan Bölge Planı, özetle bölgesel düzeyde sosyo-ekonomik gelişme eğilimlerini ve yerleşmelerin gelişme potansiyelini belirleyen plandır.

Söz konusu plan ile TR72 Bölgesi'nin (Kayseri, Sivas, Yozgat) vizyonu "Ulusal ve uluslararası düzeyde rekabet edebilir; beşeri ve sosyal sermayesi gelişmiş, potansiyellerini değere dönüştürmüş, kent ve sosyal altyapısını geliştirerek yaşam kalitesini arttırmış, ulaşılabilir Orta Anadolu" olarak belirlenmiştir. 2014-2023 döneminde TR72 Bölgesi'nin "rekabet edebilirlik", "sosyal kalkınma", "sürdürülebilir çevre ve enerji" ve "kentsel ve kırsal altyapı" eksenleri temelinde geliştirilmesi hedeflenmektedir.

Planda belirlenen eksenler temelinde, 20 öncelik alanı ve bu öncelikler altında da toplam 113 tedbir tanımlanmıştır. TR72 Bölgesi, ilçeler düzeyinde yapılan kalkınmışlık endeks çalışmasıyla 5 alt bölgeye ayrılmış; belirlenen tüm eksen ve öncelikler için tedbirlerin alt bölgeler bazında uygulama düzeyi mekânsal olarak farklılaştırılmıştır.

TR72 BÖLGESİ 2014-2023 BÖLGE PLANI EKSEN VE ÖNCELİKLERİ

Rekabet Edilebilirlik	Sosyal Kalkınma	Sürdürülebilir Çevre ve Enerji	Kentsel ve Kırsal Altyapı
- Ar-Ge ve Yenilikçiliğin Geliştirilmesi - İmalat Sanayinin Geliştirilmesi - Hizmetler Sektörünün Geliştirilmesi - Dış Ticaretin Güçlendirilmesi - Girişimcilik Altyapısının ve Kültürünün Geliştirilmesi - Yatırım Ortamının İyileştirilmesi - Geleneksel Sektörlerin (Tarım Hayvancılık ve Madencilik) Geliştirilmesi	- Beşeri, Sosyal Sermaye ve Kurumsal Kapasite ile Yönetişimin Geliştirilmesi - Yaşam Kalitesinin İyileştirilmesi - Eğitim Kalitesinin Yükseltilmesi - Sağlık Hizmetlerinin Yaygınlaştırılması ve Altyapısının Güçlendirilmesi	- Bölgede Hava Kalitesinin İyileştirilmesi ve İklim Değişikliğinin Etkilerinin Azaltılması - Su Kaynaklarının Yönetimi ve Verimli Kullanılması - Su Kaynakları Kirlilik Yükünün Azaltılması ve Çevresel Altyapının Kent ve Kırsalda Geliştirilmesi - Temiz Üretim ve Çevresel Atık Yönetimi Uygulamalarının Yaygınlaştırılması - Doğal Yaşam Alanları ve Kültürel Mirasın Korunması - Enerji Altyapısının İyileştirilmesi	- Bölgeye Erişilebilirliğin Artırılması ve Kent İçi Ulaşım Altyapısının Güçlendirilmesi - Lojistik Kapasitesinin Artırılması - Bilgi ve Teknolojiye Erişim İmkânının Artırılması

Kalkınma ajanslarının çalışmalarını yönlendiren temel stratejik çerçeve olan bölge planları yerel yönetimlerin stratejik planları ve imara ilişkin planlar açısından da referans belgeleridir.

TR72 Bölgesi 2014-2023 Bölge Planında tanımlanan eksen ve öncelik alanları doğrultusunda, Bölge için 2023 yılında ulaşılması öngörülen hedeflere yönelik performans göstergeleri de tanımlanmıştır. Planın, TR72 Bölgesi'nde faaliyet gösteren başta kamu kurum ve kuruluşları olmak üzere, tüm paydaşlarca sahiplenilmesi ve Bölge planında tanımlanan eksen, öncelik ve tedbirlerin uygulamaya geçirilmesi önemlidir.

Plan metnine ve eklerine Ajans resmi sitesinden (www.oran.org.tr) ulaşılması mümkündür.

Bizden Haberler

EKONOMİK VE SOSYAL REKABET ENDEKSLERİ PROJESİ TANITIM TOPLANTISI GERÇEKLEŞTİRİLDİ

Orta Anadolu Kalkınma Ajansı desteği ile Kayseri Ticaret Odası tarafından yürütülen 'Ekonomik ve Sosyal Rekabet Endeksleri Sisteminin Kurulması Projesi'nin tanıtım toplantısı gerçekleştirildi. Toplantıya; Kayseri Ticaret Odası Başkanı Mahmut HİÇYILMAZ, Ajans Genel Sekreter V. Fatih GAVGACI, il müdürleri, Kayseri Ticaret Odası Yönetim Kurulu ve meclis üyeleri ile çok sayıda davetli katılım sağladı.

Toplantının açılışında konuşan GAVGACI; "Sanayisi ve güçlü üretim altyapısıyla ülke genelinde öne çıkan ilimizin sahip olduğu konumunu imalat sanayi, hizmetler sektörü ve geleneksel sektörlerde sürdürülebilir bir şekilde yükseltmesi, ulusal ve uluslararası piyasalarda daha fazla açılım sağlaması ve piyasalardan aldığı payı artırabilmesi için rekabet gücünün artırılması önemlidir. Bunun içinde öncelikli olarak belirlenen endeksler yardımıyla karşılaştırılabilir bir şekilde rekabet edebilirliğin ekonomik ve sosyal boyutta ölçülmesi önemlidir.

Ticaret Odamız tarafından kurulan ve Demografik Yapı, Altyapı, Ulaşım, Sağlık, Eğitim, Güvenlik, Sosyal Yaşam, Ekonomik Yapı, İşgücü, Dış Ticaret, Sanayi, Finansal Yapı, Tarım, Turizm, İnovasyon ve Girişimcilik ana başlıkları altında 300 alt değişkene göre hazırlanan bu sistem tamda bu noktada hizmet edecek bir yapı olacaktır. Bu vesileyle, Ajans DFD programı kapsamında KTO tarafından yürütülen "Kayseri Ekonomik ve Sosyal Rekabet Endeksleri Sisteminin Kurulması" projesinin başta Kayseri ilimiz olmak üzere bölgemiz ve ülkemiz için hayırlı olmasını dilerim" dedi.

Toplantıda; Kayseri Ekonomik ve Sosyal Rekabet Endeksleri Sistemi proje hakkında bilgi veren Başkan Mahmut HİÇYILMAZ, projenin Ajanstan destek almasından dolayı mutluluk duyduklarını söyledi. Projenin toplam bütçesinin 45.600 TL olduğunu ifade eden HİÇYILMAZ, "3 aylık süreçte uygulanacak proje ile Kayseri'nin 81 il arasındaki ekonomik ve sosyal rekabet edilebilirliğini 300 alt değişkene göre inceleyeceğiz. Bu inceleme sonucuna göre bir veri tabanı hazırlayarak internet sitemizde yayınlayacağız. Aynı zamanda oluşturulacak rapor kitapçığı da ülke genelinde dağıtılacaktır" dedi.

Toplantı; Ekonomik ve Sosyal Rekabet Endeksleri Sisteminin Kurulması Projesini hazırlayan İstanbul Üniversitesi'nden Doç. Dr. Murat ŞEKER'in araştırma hakkında yaptığı sunumla sonlandı.

ORAN YATIRIMLARA REHBER OLMAYA DEVAM EDİYOR

Lisanssız güneş enerji yatırımlarının yaygın olduğu Orta Anadolu'da ORAN yeni yatırımlar için destek ve bilgilendirmelere devam ediyor.

Ajans Yatırım Destek Ofislerinin yapmış olduğu tanıtım ve yatırım danışmanlığı faaliyetleri sonucunda Kayseri İncesu Bölgesi'ne de enerji yatırım kararı alan Hayen Enerji Yönetim Kurulu Üyesi Tolgahan YILDIZ katkılarından dolayı ORAN uzmanlarına teşekkür etti. Kayseri bölgesinde 2 MW başvurusu bulunan Tolgahan YILDIZ, ayrıca yapmayı planladığı lisanslı GES yatırım çalışmalarıyla ilgili Ajans Genel Sekreter Vekili Fatih GAVGACI'yı bilgilendirdi.

GİRİŞİMCİ EĞİTMENLERİ BURSA'DA

British Council ve BEBKA işbirliğinde gerçekleştirilen "Yaratıcı Sektörlerdeki Girişimci Eğitimcilerin Eğitimi", 20 yıldır KOBİ'ler ile birlikte çalışmalar yapan ve İngiliz NESTA Yaratıcı Girişimci Programı'nın yaratıcısı Percy Emmett tarafından Bursa'da verildi.

Bu kapsamda, ORAN'ın, KOSGEB Hizmet Merkezleri ile ortaklaşa düzenleyecekleri "Uygulamalı Girişimcilik Eğitimleri"ne, "Yaratıcı Sektörlerde Girişimcilik" modülünün eklenerek verilecek olan eğitimlerin niteliklerinin artırılması hedefleniyor.

AJANSLAR ARASI İŞBİRLİĞİ TOPLANTISI GERÇEKLEŞTİRİLDİ

Ajanslar arası işbirliği zemininin güçlendirilmesi, uygun görülen alanlarda somut işbirliklerinin geliştirilmesi ve kalkınma alanında üst ölçekli plan ve politika hedeflerinin başarılmasına katkı sağlanması amacıyla, Orta Anadolu Kalkınma Ajansı ev sahipliğinde beş Ajans temsilcisi bir araya geldi.

Kayseri'de gerçekleşen işbirliği toplantısına ANKARAKA, AHİLER, ÇUKUROVA, MEVKA ve ORAN uzmanları katılım sağladı. Ajans Genel Sekreter V. Fatih GAVGACI'nın açılışını yaptığı toplantıda, Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanımız tarafından kamuoyuna açıklandığı üzere, Antalya, Konya, Aksaray, Nevşehir ve Kayseri'yi birbirine bağlayacak hızlı tren hattı inşaatı çerçevesinde Ajanslar arası turizm işbirliği ve bölgesel turizm kümelenmesi, Erciyes-Kapadokya turizm etkileşim projesi, bölgesel düzeyde süt ve süt ürünleri çalıştay, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı ve Ajanslar arasındaki Coğrafi Bilgi Sistemleri İşbirliği Protokolü, 2015 yılında Ajansların ortak faaliyetleri ve yapılabilecek diğer işbirliği alanları görüşülen gündem maddeleri oldu.

Oldukça verimli geçen toplantı sonucunda işbirliği çalışmalarının yıl içinde somut faaliyetlerle devam ettirilmesi ve düzenli aralıklarla bir araya gelinmesi kararlaştırıldı.

Bizden Haberler

ORAN KALKINMA KURULU ÜYELERİNİN GÖRÜŞLERİNE KULAK VERİYOR

Orta Anadolu Kalkınma Ajansı, bölgesel kalkınma hedeflerine daha fazla katkı sağlanması amacıyla Olağan Kalkınma Kurul Toplantılarının yanı sıra, faaliyet alanı olan TR72 Bölgesi'nde düzenlediği İl Kalkınma Kurulu Toplantıları ile Ajansla Kalkınma Kurulu üyeleri arasında işbirliğini arttırmayı ve belirlenen konu ve alanlarda düzenli olarak görüş ve önerilerini almayı hedefleniyor. Bu kapsamda, 2014 Yılı II. Olağan Kalkınma Kurulu toplantısında alınan karar doğrultusunda, 7 Nisan 2015 tarihinde Yozgat'ta, 9 Nisan 2015 tarihinde Sivas'ta, 14 Nisan 2015 tarihinde Kayseri'de İl Kalkınma Kurulu Toplantıları yapıldı.

İl Kalkınma Kurulu Toplantılarına TR72 Bölgesi genelinde 100'ün üzerinde temsilci katılım ve katkı sağladı. TR72 Bölgesinde üniversiteler, kamu kurum ve kuruluşları, sivil toplum kuruluşları ve özel sektörü orta ve üst düzeyde temsil eden katılımcıların yoğun ilgi gösterdiği toplantılar, Ajans Genel Sekreter V. Fatih GAVGACI'nın açılış konuşmaları ile başladı. GAVGACI;

2014 Yılı II. Olağan Kalkınma Kurulu toplantısında alınan karar gereğince, 2015 yılında yapılacak ilk İl Kalkınma Kurulu Toplantılarında "Ar-Ge, Yenilikçilik ve Kümelenme", "Sosyal Altyapı", "Turizm" ile "Enerji ve Çevre" çalışma gruplarının oluşturulmasına karar verildiğini ve bu kapsamda İl Kalkınma Kurulu Toplantılarının düzenlendiğini belirtti. İki bölümden oluşan toplantılarda GAVGACI, İl Kalkınma Kurulu Toplantıları ile Ajans Kalkınma Kurulu üyelerinin, bölge kalkınması adına bilgi, tecrübe ve görüşlerinden daha fazla yararlanılması, Kayseri ve TR72 Bölgesi adına belirlenen konularda gerçekçi strateji ve eylemler ile somut proje önerilerinin belirlenerek, karar alıcılara altlık sağlanmasının hedeflendiğini vurguladı.

Toplantı kapsamında katılımcılara, Bölgesel Gelişme Yüksek Kurulu tarafından onaylanan ve Ajans koordinasyonunda Kalkınma Kurulu üyeleri başta olmak üzere, bölge paydaşlarının katılımı ile hazırlanan TR72 Bölgesi 2014-2023 Bölge Planı, Ajans destek mekanizmaları ve Yatırım Destek Ofisi faaliyetleri hakkında bilgi verildi.

Ajans Kalkınma Kurulu üye kurumlarının, Kalkınma Kurulu Başkanlık Divanına sunulmak üzere, 2015 Yılı I. Olağan Kalkınma Kurulu Toplantısına ilişkin gündem önerileri ile Bölgenin sorun ve çözüm önerileri, tanıtım, potansiyel ve öncelikler konusundaki görüşleri alınarak toplantıların ilk bölümü sonlandırıldı.

Toplantıların ikinci bölümünde üyelerin, Kayseri, Sivas ve Yozgat illeri için "Ar-Ge, Yenilikçilik ve Kümelenme", "Sosyal Altyapı", "Turizm" ile "Enerji ve Çevre" konularında görüş ve önerileri alındı. Belirlenen konularda durum tespiti ve mevcut durumun geliştirilmesi adına yapılabilecekler tartışıldı.

Toplantıların ilerleyen dönemlerde çalışma grubu toplantılarıyla devam etmesi ve belirlenen konu ve alanlarda strateji ve eylem planlarının hazırlanması planlanıyor.

REKABETÇİ SEKTÖRLER KONFERANSI GERÇEKLEŞTİRİLDİ

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı'nın düzenlediği Rekabetçi Sektörler Programı Konferansı Ankara'da gerçekleştirildi. Sivas YDO'nun da katılım sağladığı konferansta, Rekabetçi Sektörler Programı Tanıtım Filmi gösteriminin ardından Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanı Fikri IŞIK, Avrupa Birliği Türkiye Delegasyonu Ekonomik ve Sosyal Kalkınma Bölümü Başkanı François BEGEOT ve Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı AB ve Dış İlişkiler Genel Müdürü Dr. Ünal GÜNDOĞAN tarafından açılış konuşmaları gerçekleştirildi. Açılış konuşmalarının ardından gerçekleşen oturumda yerli ve yabancı uzmanlar tarafından Rekabetçi Sektörler Programının gelişimi, Katılım Öncesi Yardım Aracı (IPA) perspektifinde rekabet edebilirlik, turizm sektörü ve KOBİ'lerin finansa erişimi, yenilik ve girişimcilik konularında deneyim ve bilgileri paylaşıldı.

Bizden Haberler

2015 YILI MALİ DESTEK PROGRAMLARI PROJE BAŞVURULARI SONA ERDİ

Orta Anadolu Kalkınma Ajansı 2015 Yılı Mali Destek Programları kapsamında proje başvuruları 10 Nisan 2015 Cuma günü saat 18:00 itibarıyla sona erdi. "Yenilenebilir Enerji & Sürdürülebilir Rekabet" ile "Kültür ve Turizm" başlıkları altında gerçekleşen başvurular neticesinde kar amacı güden ve gütmeyen kurumlar tarafından Ajans'a toplam 203 proje teslim edildi. Ajans'a sunulan 203 proje başvurusu programlar bazında; Yenilenebilir Enerji & Sürdürülebilir Rekabet Mali Destek Programı'ndan 144; Kültür ve Turizm Mali Destek Programı'ndan 59 proje şeklinde gerçekleşti.

ORAN, ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI VE KOSGEB İLE İŞBİRLİĞİ PROTOKOLÜ İMZALADI

Orta Anadolu Kalkınma Ajansı, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Coğrafi Bilgi Sistemleri Genel Müdürlüğü ile coğrafi verilerin Ulusal Coğrafi Bilgi Sistemi Portalından paylaşılması, Bakanlık ve Ajansın ihtiyaç duyacağı verinin temin edilmesine yönelik veri erişimi, paylaşımı ve kullanımı ile ortak proje yapımı amacıyla işbirliği protokolü imzaladı.

Protokol ile web üzerinden mekânsal veri paylaşım hizmeti sunabilen ve Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından üretilmiş olan ATLAS adı verilen Ulusal Coğrafi Bilgi Sistemi için güncel coğrafi veri ve meta verinin sağlanması ve veri, bilgi ve belgelerin web servisi olarak sunulması planlanıyor.

Protokol ile Ajans Yatırım Destek Ofisi faaliyetlerinin daha etkin yürütülmesi, yatırımcılara karar alma aşamasında

- Kalkınma Bakanlığı tarafından Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'na bir proje kapsamında verilen ödenek ile üretilmiş bir yerli yazılım olup, üyelerine web üzerinden mekansal veri paylaşım imkanı sunmaktadır.
- ATLAS web servisi hizmetine dahil olmak, burada bilgi paylaşmak ve sunulan bilgileri görebilmek isteyen her kurum, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı ile imzalanacak bir protokol ile bu hizmete kavuşabilmektedir.

SİVAS YATIRIM DESTEK OFİSİ YENİ HİZMET BİNASI TÖRENLE AÇILDI

Orta Anadolu Kalkınma Ajansı Sivas Yatırım Destek Ofisi yeni hizmet binası gerçekleştirilen törenle hizmete açıldı.

Törene; Sivas Valisi Alim BARUT, Cumhuriyet Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Faruk KOCACIK, Yozgat Belediye Başkanı Dr. Kazım ARSLAN ve il protokolü katıldı.

İstiklal Marşı ve saygı duruşunun ardından Vali Âlim BARUT yaptığı açılış konuşmasında: "Anadolu kültürünün bir güzel eserini yeniden hayata geçirmenin sevincini yaşıyoruz. Orta Anadolu Kalkınma Ajansı da diğer ajanslar gibi müesseseseleşti. Kendisine önemli bir yer edindi. Şimdi de tarihi bir dokuda geleceği planlayacak. Geçmişe dayanarak geleceğimizi planlayacağımız güzel bir açılışta bir aradayız. Kalkınma Ajansları illerin ekonomik hayatında kendilerine yer buldular. 4 yıldır uygulanan destek programlarıyla tüm iller düzeyinde belli projelere imza atmış durumdalar. Bütün bunları bir araya getiren ve bu güzel eseri bizlere kazandıran Orta Anadolu Kalkınma Ajansı Genel Sekreteri ve tüm çalışanlarına teşekkür ediyorum. Bu güzel binanın hayırlı, uğurlu olmasını diliyorum." dedi.

Tören, davetlilerin Sivas Yatırım Destek Ofisi Hizmet Binası'nı gezmesiyle son buldu.

Uzman Perspektifi

Serdar ARSLAN

Planlama, Programlama ve Koordinasyon Birimi Uzmanı

TR72 BÖLGESİ YENİLENEBİLİR ENERJİ POTANSİYELİ

Değişen dünyamızda giderek önem kazanan faktörlerden birisi de enerjidir. Petrol, kömür, doğalgaz gibi yenilenemeyen enerji kaynaklarını elde etmenin maliyeti, zorluğu, çevreye olumsuz etkileri gibi hususlardan dolayı yenilenebilir enerji kaynaklarına eğilim her geçen gün daha da artmaktadır. Yenilenebilir enerji kaynakları, enerji kullanımında ithalatı ve dolayısıyla dışa bağımlılığı azaltmasının yanı sıra çevrenin korunmasına büyük katkı sağlamaktadır.

Gelişmekte olan ülkemizde görülen hızlı büyüme ve kentleşme olgusu enerji konusunu ve enerji alanında dışa bağımlılığımızı çok daha hassas hale getirmektedir. Türkiye, bir yandan Asya-Avrupa arası enerji koridorunun ana aktörlerinden biri olmasından dolayı stratejik önemini artırırken, diğer taraftan sahip olduğu yenilenemeyen enerji kaynakları kendisine yetmeyen, bu sebepten de yıllık cari açığının yaklaşık %25'i enerji kaynaklı olan bir ülkedir. Enerji tüketiminde dünya sıralamasında ilk 15 içinde olan Türkiye'de yenilenebilir enerji kaynakları konusunda çok önemli bir potansiyel olmasına rağmen güneş, rüzgar, jeotermal gibi yenilenebilir enerji kaynaklarının yaklaşık % 15'inden yarar sağlanabilmektedir (1). Diğer yandan yenilenebilir enerji sektörünün ülkemizdeki büyüme hızı, diğer ülkelere nazaran üst seviyededir.

Enerji ithalatımız, toplam ithalatımızın yaklaşık dörtte birini oluşturmakta olup; elektriğimizin %45-50'si ithal ettiğimiz doğalgazdan üretilmektedir. Elektrik Enerjisi Piyasası ve Arz Güvenliği Strateji Belgesi'nde, enerjide dışa bağımlılığın azaltılması ve yerli kaynakların etkin kullanılması hedefine yönelik olarak 2023'e kadar elektrik üretiminde hidrolik enerji dâhil yenilenebilir enerji kaynaklarının payının %30'a çıkarılması, doğalgazın payının %30'a düşürülmesi, kömür payının %30'a çıkarılması ve kalan %10'unun da nükleer enerjiden sağlanması hedeflenmektedir.

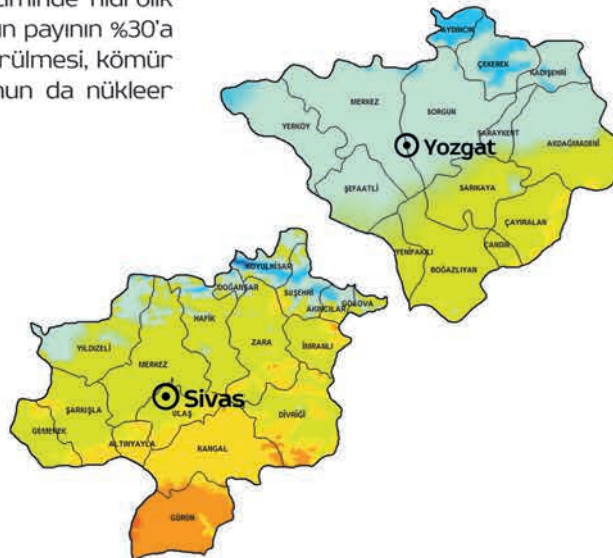
TR72 Bölgesi ise, Türkiye kurulu gücünün %2'sine sahiptir ve ülke elektriğinin %2'sini, doğalgazın ise %1,6'sını tüketmektedir.

662 sayılı Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Hükmünde Kararname uyarınca Elektrik İşleri Etüt İdaresi Genel Müdürlüğü kapatılmış olmakla beraber yenilenebilir enerji ve enerji verimliliğine ilişkin görevler; 3154 sayılı Kanun'un 10. maddesi uyarınca Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı'na bağlı olarak kurulan Yenilenebilir Enerji Genel Müdürlüğü çatısı altında sürdürülmektedir.

Yenilenebilir enerji doğada sürekli hazır olarak bulunan ve dolayısıyla yenilenemeyen enerji kaynakları gibi herhangi bir üretim sürecine gereksinim duyulmadan elde edilebilen, bir kez kullanıldıktan sonra tükenmeyen ve doğal işleyişin içinde sürekli olarak kendini yenileyebilen, rüzgar, güneş, jeotermal, hidrolik ve biyokütleden elde edilen enerji kaynaklarıdır. Yenilenebilir Enerji Genel Müdürlüğü'nün verilerine göre TR72 Bölgesi, yenilenebilir enerji kaynaklarından yararlanma potansiyeli yüksek bir bölge olarak görülmektedir. Güneş enerjisi potansiyeli açısından incelendiğinde Bölgenin güneyinden başlayıp kuzeydoğu yönünde uzanan bir kuşak dikkati çekmektedir. Güneşlenme süreleri ve global radyasyon değerleri dikkate alındığında, Kayseri'de Pınarbaşı ve Sarız ilçeleri, Sivas'ta ise Gürün ilçesi güneş enerji santrali kurulumu açısından uygun alanlar içermektedir (2).

TR72 Bölge İlleri Güneş Haritaları

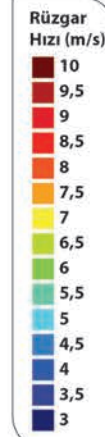
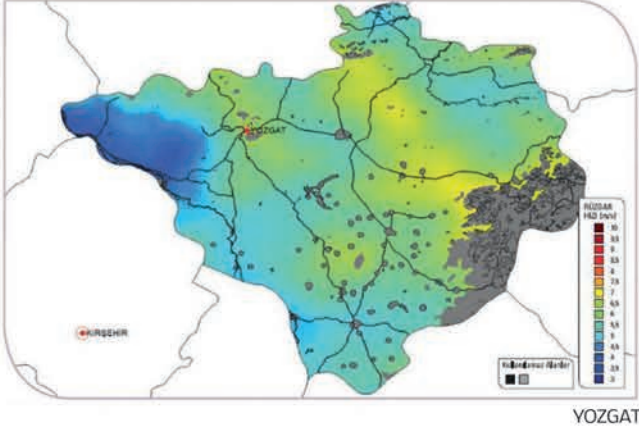
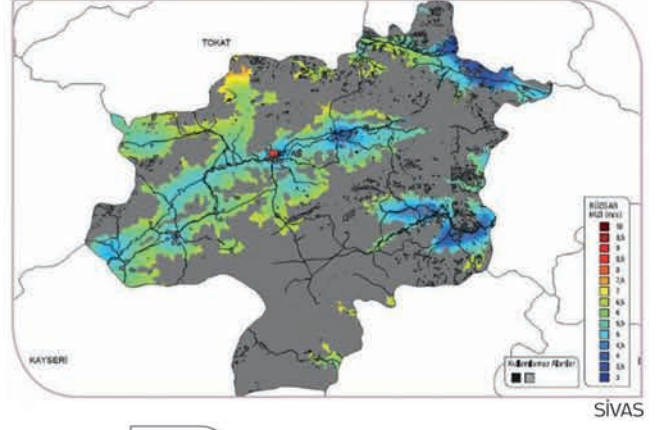
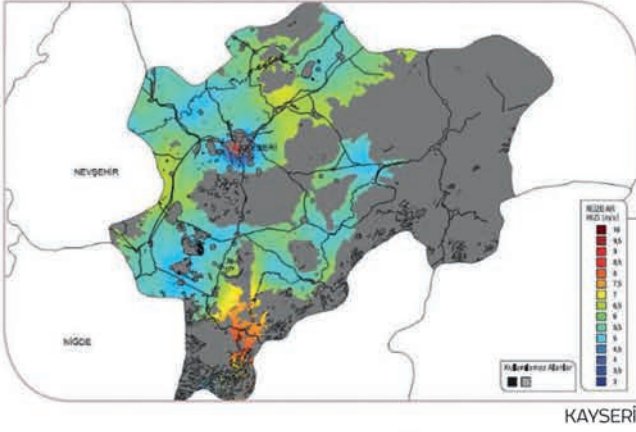

KWh/m²-yıl

1400 - 1450
1450 - 1500
1500 - 1550
1550 - 1600
1600 - 1650
1650 - 1700
1700 - 1750
1750 - 1800
1800 - 2000

Kullanılmaz Alanlar

TR72 Bölge İlleri Rüzgar Haritaları

Kullanılmaz Alanlar

Rüzgar enerjisi potansiyeli açısından incelendiğinde TR72 Bölgesi'nde Kayseri'de Yahyalı, Sarız ve Pınarbaşı ilçeleri, Sivas'ta Gürün ilçesi ile Yıldızeli'nin kuzeydoğusu, nispeten düşük olmakla beraber Yozgat'ta Sorgun-Akdağmadeni hattı potansiyele sahip görünmektedir. EPDK'da yer alan il bazlı potansiyel bilgisine göre Bölgedeki toplam rüzgâr güç potansiyeli 4.600 MW civarındadır. TR72 Bölgesi'nde halî hazırda Kayseri Yahyalı'da 2, Pınarbaşı'da 1 ve Kangal'da 1 adet rüzgar enerjisi santrali (RES) bulunmakta olup bu tesislerin lisanslı kurulu gücü 247 MW'tır. Yürürlükteki diğer lisansların da devreye alınması ile toplam kurulu gücün 550 MW'a yaklaşacağı düşünülmektedir.

Orta Anadolu Kalkınma Ajansı tarafından hazırlanan TR72 Bölgesi 2014-2023 Bölge Planı'nda yer alan "Sürdürülebilir Çevre ve Enerji Eksenii" tedbirlerinde de enerji verimliliği, Bölgede yenilenebilir enerji kaynaklarının kullanılması hususlarına yer verilmektedir.

SÜRDÜRÜLEBİLİR ÇEVRE VE ENERJİ EKSENİ

ÖNCELİK

6

Enerji Altyapısının
İyileştirilmesi

TEDBİR

- 6.1. Enerjide yerli kaynakların ve yenilenebilir enerji kaynaklarının daha etkin kullanılması ve yaygınlaştırılması sağlanacaktır.
- 6.2. Bölgede enerji verimliliği uygulamaları geliştirilecektir.
- 6.3. Isıtmada temiz enerji imkânı sunan doğalgazın belirlenen koşulları taşıyan ilçelere ulaştırılması sağlanacaktır.

Kaynakça

- (1) Demir M., 2013. Enerji İthalatı Cari Açık İlişkisi, Var: Analizi İle Türkiye Üzerine Bir İnceleme. Akademik Araştırmalar ve Çalışmalar Dergisi: Kasım, 2013.
- (2) ORAN, 2014. TR72 2014-2023 Bölge Planı Mevcut Durum Analizi, s. 275-280.
- (3) Yenilenebilir Enerji Genel Müdürlüğü, <http://www.yegm.gov.tr/>, Erişim Tarihi: 15.02.2015
- (4) ORAN, 2014. TR72 2014-2023 Bölge Planı, s. 69

Uzman Perspektifi

M. Fatih ATILABEY
Yozgat Yatırım Destek Ofisi Uzmanı

“JEOTERMAL ENERJİ” DENİLİNCE AKLA GELENLER

Jeotermal enerji, yer kabuğunun çeşitli derinliklerinde birikmiş ısınin oluşturduğu, sıcaklıkları sürekli olarak atmosferik sıcaklığın üzerinde olan ve çevresindeki normal yeraltı ve yerüstü sularına göre daha fazla erimiş mineral, çeşitli tuzlar ve gazlar içerebilen sıcak su buharı olarak tanımlanabilir.

Son yıllarda jeotermal enerji kullanımı hızlanmakla birlikte, bu konudaki ilk yatırımların başlangıcı bir asır öncesine dayanmaktadır. İtalya'da Larderello sahasında 101 yıldır, Kaliforniya'da Geyser sahasından 48 yıldır jeotermal elektrik enerjisi üretilmektedir. 1891'den beri Boise şehrinde, Idaho'da (ABD) ve 1934'den bu yana Reykjavik'de (İzlanda'nın başkenti) jeotermal kaynaklı merkezi ısıtma sistemi bulunmaktadır.

Dünyada jeotermal elektrik üretiminde ilk 5 ülke A.B.D., Filipinler, İtalya, Meksika ve Endonezya şeklinde sıralanırken, jeotermal ısı ve kaplıca uygulamalarındaki ilk 5 ülke sıralaması ise Çin, Japonya, A.B.D., İzlanda ve Türkiye şeklindedir.

(2010, <http://www.mma.org.tr>)

Türkiye yenilenebilir, sürdürülebilir ve tükenmesi zor bir enerji kaynağı olan jeotermal enerji açısından şanslı sayılabilecek ülkeler arasındadır.

Jeotermal Enerjinin Sıcaklığa Göre Kullanım Alanları

Sıcaklık Kullanım Alanları

°C

180	Yüksek konsantrasyonlu solüsyonların buharlaştırılması, elektrik üretimi
170	Diatomitlerin kurutulması, ağır su ve hidrojen sülfid eldesi
160	Kereste kurutmacılığı, balık kurutmacılığı
150	Bayer's metodu ile alüminyum eldesi
140	Konservecilik, çiftlik ürünlerinin çabuk kurutulması
130	Şeker endüstrisi, tuz endüstrisi
120	Distilasyonla temiz su elde edilmesi
110	Çimento kurutmacılığı
100	Organik maddeleri kurutma, yün yıkama ve kurutma
90	Balık kurutma (stok balık)
80	Yer ve sera ısıtmacılığı
70	Soğutma (Alt Sıcaklık Limiti)
60	Sera, ahır ve kümes ısıtmacılığı
50	Mantar yetiştirme, balneolojik hamamlar
40	Toprak ısıtma
30	Yüzme havuzları, fermentasyonlar, damıtma
20	Balık çiftlikleri

Jeotermal enerji kullanılabilmesi için, aşağıdaki koşulların oluşması gerekir:

- Ulaşılabilirlik,
- Buhar ve sıcak suyu pazarlanabilir bir ürün haline getirebilmek için dönüşüm teknolojisi,
- Ticari kullanım için ekonomik olarak rekabet edebilecek proses.

Bir ısı üretim prosesi tasarlayabilmek için en önemli gereksinimler; taşınım ve iletimden oluşan doğal taşınma prosesini içeren **ulaşılabilirlik**, büyük ölçekli **depolanmış ısı** ve **yeryüzüne yakınlık**tır.

Jeotermal enerji yenilenebilir olarak tanımlanmasına rağmen, (aşırı işletilmesi sonucunda) birçok tanınmış jeotermal sahanın akışkan ve ısı üretimiyle belli bir derecede tükenme sürecine girdiği gözlenmektedir. Jeotermal kaynağın ısısından faydalandıktan sonra kalan artık kısmın tekrar kaynağa pompalanması kaynağın sürekliliği ve çevresel yönlerden faydalı bir uygulamadır. Bu uygulamaya reenjeksiyon (tekrar-basma) denilmektedir.

JEOTERMAL ENERJİ

KULLANIMINA YÖNELİK DESTEKLER

Kültür ve Turizm Koruma ve Gelişim Bölgeleri

Yeni teşvik sistemini oluşturan, 15/06/2012 tarihli ve 2012/3305 sayılı Bakanlar Kurulu kararıyla yürürlüğe koyulan, Yatırımlarda Devlet Yardımları Hakkındaki Kararın 17. maddesinin "ç" fıkrası gereğince Kültür ve Turizm Koruma ve Gelişim Bölgelerinde yapılacak turizm yatırımlarından bölgesel desteklerden yararlanabilecek nitelikteki turizm konaklama yatırımları öncelikli yatırım konuları arasında olup ve hangi bölgede olursa olsun 5. Bölge'de uygulanan bölgesel desteklerden faydalanabilmektedir. Ancak bu yatırımlar, 6. Bölge'de yer almaları halinde bulunduğu bölge desteklerine tabidirler.

Bölgemizde bulunan Sivas ve Yozgat illerinde yatırımın bölgesel teşviklerden faydalanabilmesi için asgari 500.000 TL tutarında olması yeterli olmaktadır. Kayseri'de yatırım yapılması durumunda asgari 1 milyon TL'lik bir yatırım gereklidir.

Ayrıca, Turizm Yatırım Belgesi veya Turizm İşletme Belgesi sahibi yatırımcılar; elektrik, gaz ve su ücretlerini o bölgedeki sanayi ve meskenlere uygulanan tarifelerin en düşüğü üzerinden ödemektedirler.

TR72 Kültür ve Turizm Koruma ve Gelişim Bölgeleri

Bölge Adı	İl	İlçe	Tema
■ Kayseri Erciyes Kış Sporları Turizm Merkezi	Kayseri	Develi, Melikgazi	Kış
■ Sivas Kalkım Balıklı Kaynak Termal Turizm Merkezi	Sivas	Kangal	Termal
■ Sivas Kangal Balıklıçermik Turizm Merkezi	Sivas	Kangal	Termal
■ Sivas Sıcakçermik Termal Turizm Merkezi	Sivas	Sivas, Yıldızeli	Termal
■ Sivas Yıldız Dağı Kış Sporları Turizm Merkezi	Sivas	Sivas, Yıldızeli	Kış
■ Yozgat Boğazlıyan Bahariye Termal Turizm Merkezi	Yozgat	Boğazlıyan	Termal
■ Yozgat Sarıkaya Gelişme Alanı Termal Turizm M.	Yozgat	Sarıkaya	Termal
■ Yozgat Sarıkaya Termal Turizm Merkezi	Yozgat	Sarıkaya	Termal
■ Yozgat Sorgun Termal Turizm Merkezi	Yozgat	Sorgun	Termal
■ Yozgat Yerköy Güven Kırşehir Çiçekdağı	Yozgat,	Yerköy, Çiçekdağı	Termal
■ Bulamaçlı-Mahmutlu Termal Turizm Merkezi	Kırşehir		

SAHİP OLDUKLARI ENERJİ KAPASİTELERİNE GÖRE DÜNYA'DA JEOTERMAL ISI VE KAPLICA UYGULAMALARINDAKİ İLK 5 ÜLKE; ÇİN, JAPONYA, A.B.D., İZLANDA VE TÜRKİYE'DİR.

Sera Yatırımları & Jeotermal Enerji

Jeotermal enerjide, bölgemizde tarımdan elde edilen katma değerın artırılmasında kullanılabilecek en önemli alanlardan birisi de, seracılık faaliyetleridir. Kış aylarında -30°C dereceyi bulabilen sıcaklıklarda seracılık yapılabilmesi için ısıtma probleminin giderilmesi gerekmektedir. Bölgemiz, hali hazırda bulunan jeotermal kaynaklarla seracılık faaliyetlerinin daha uygulanabilir yapılmasına imkan sunmaktadır.

Sera ısıtılmasında geleneksel anlayış soğuşu kırmak şeklindedir. Modern seracılıkta ise seraların ısıtılması, üzerinde dikkatle durulan bir konu olmakla birlikte, en önemli maliyet kalemlerinden birini oluşturarak, işletmelerin ısıtmayı verimli kullanımını zorunlu hale getirmektedir. Seralarda ideal sıcaklık bitki çeşidine göre değişmekle birlikte, gündüz $16-27^{\circ}\text{C}$, gece $14-16^{\circ}\text{C}$ aralığında ısı değerleri uygun sıcaklıktır. Gece gündüz ısı farkı $8-10^{\circ}\text{C}$ olmalıdır. Kış şartları düşünülerek ısı geçişlerini dengeleyebilmek için bölgemizde $35-50^{\circ}\text{C}$ 'nin üzerindeki jeotermal kaynaklar seracılık faaliyetleri için daha uygundur.

Seracılık'ta Devlet Destekleri

Yeni teşvik sistemini oluşturan, 15/06/2012 tarihli ve 2012/3305 sayılı Bakanlar Kurulu kararıyla yürürlüğe koyulan Yatırımlarda Devlet Yardımları Hakkındaki Karar gereği olarak Yozgat ve Sivas illeri 5. Bölge illeri arasında yer almakta ve 10 dekar kapalı alanda seracılık yapılması durumunda bölgesel desteklerden faydalanabilmektedir. Kayseri ili ise 2. Bölge illeri arasında yer almakta ve asgari 40 dekar alanda sera yapılması durumunda bölgesel teşvikten faydalanabilmektedir.

10 dekar bir alanda seracılık faaliyeti yapılabilmesi için arazi maliyeti hariç yaklaşık 1,5 milyon TL'lik bir yatırım gerekmektedir. Bu yatırımı yapmak için teşvik belgesi alan bir yatırımcının işletme döneminde yatırımının 600.000 TL'lik kısmını kurumlar vergisinden, 270.000 TL'lik kısmını ise KDV istisnası olarak geri alması mümkündür. Ayrıca sigorta primi işveren hissesi desteği ve faiz desteği de sağlanmaktadır.

Ekonomi Bakanlığı Destekleri'nin yanı sıra, seracılık konusunda Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı'nın her yıl yayımladığı "Kırsal Kalkınma Yatırımlarını Destekleme Programı" çerçevesinde, Alternatif Enerji Kaynaklarını (jeotermal veya güneş gibi) kullanan yeni sera yatırımlarında, gerçek kişilerde 300.000 TL ve tüzel kişilerde maksimum 800.000 TL'ye kadar hibe desteğinin bulunduğu da unutulmaması gerekir. (Bknz: 28851 sayılı Resmi Gazete)

Yozgat Jeotermal Uygulama Örnekleri

Yozgat'ın Sorgun ilçesinde iki kaynağa ait yaklaşık 90 lt/sn'lik jeotermal kaynak üç farklı sektörde kullanılmaktadır: Kaynaktan çıkan su eşanjörler vasıtasıyla beğendik kooperatifi ve sera tarafından eş zamanlı olarak kullanılmaktadır.

Beğendik kooperatifinde yaklaşık 700 konutun ısıtması jeotermal enerjiden sağlanmaktadır. Belediye tarafından işletilen kaynak bölgede karbon salınımını azaltmaktadır. Yaklaşık 25 dönüm alanda faaliyet gösteren sera ise bölge dışına düzenli olarak satış yapmaktadır.

Büyük Termal Otel (Sorgun)

Beğendik Kooperatifi Konutları (Sorgun)

ARAZİ TOPLULAŞTIRMASI İLE GELEN REFAH “KABALI KÖYÜ” ÖRNEĞİ

Deveci Havzası Meyvecilik Entegrasyon Projesi fikri 2009 yılında Kaymakamlık ve İlçe Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü tarafından yapılan Kadişehri İlçesi SWOT analizleri neticesinde, entansif tarıma geçiş ve tarımda entegreleşmeyle teknoloji kullanımının gerekliliği sonucu ortaya çıkmıştır.

Yozgat'ın Kadişehri İlçesine bağlı Kabalı Köyü'nde ihracata yönelik meyve üretmek amacıyla bodur meyve bahçesi kurulması, işletilmesi ve ortaya çıkan ürünlerin depolanması ve pazarlanması ile bağlı ve yan endüstrinin geliştirilmesi amaçlanmıştır.

Katılımcı damlama sulama işletmeciliği modeli ile üretimin küçük parsellerde yapılan bireysel üretim şekli olmaktan çıkılarak bölgesel ve daha büyük bir işletme (Kadişehri-Sulusaray-Yeşilyurt-Artova; Deveci Havzası) haline dönüşmesi hedeflenmiştir. Geleneksel yetiştiriciliğe kıyasla dikilen bodur ağaçlar daha kısa sürede ekonomik verime ulaşmaktadır. Bu kapsamda Kabalı Köyü'ne ait 5.640 dekar alanda profesyonel meyve bahçesi işletmesi kurularak örnek bir model geliştirilmiştir.

Proje sahasında mevcut moto-pomp sisteminin oluşu, önceden yapılmış olan demonstrasyon meyve bahçelerinin varlığı, çiftçilerin bir araya gelebilme yeteneği, köy muhtarının ve önder çiftçilerin projeye olumlu yaklaşımları, yapılan toprak analizleri ve iklimsel verilerin projeye uygunluğu, yeterli teknik personel ve ziraat fakülteleriyle iletişim halinde olma ve yerel siyasi aktörlerin projeyi sahiplenmeleri projenin başlatılmasındaki en önemli etkenlerdir.

Kabalı Köyü'nde geçim sıkıntısı nedeniyle kente göç oranı yüksek orandadır. Projenin temel paydaşları arazilerini doğru şekilde işletemeyen, tarımsal alandaki problemlere yenik düşen ve bireysel hareket eden çiftçilerdir. İşletmede çalışacak mevsimlik işçiler; arıcılık faaliyetinde bulunacak olanlar; nakliyeciler; teknik destek sağlayanlar; kamu kurum ve kuruluşları; meyveciliğe bağlı endüstride istihdam edilenler; üretici ve yönetici birlik üyeleri ise projenin ikincil paydaşlardır. Projenin fizibilite çalışmaları İlçe Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü tarafından yapılmıştır. Projenin hazırlık aşamasında çiftçilere entegre meyve bahçeleri gezileri düzenlenmiş ve böylece toplulaştırmanın avantajları uygulamalı olarak anlatılmıştır.

Proje kapsamında arazi toplulaştırması iki aşamada gerçekleştirilmiştir. Toplulaştırma sonucu sınırların kalkması ile yaklaşık 600 dönüm arazi kazanımı olmuştur. Yapılan toplantılar sonucu 1. etapta 5.640 dekar alanın uygulaması için 1.050.000 TL lik ödenek ayrılarak bu ödenekle proje sahasının çevre düzenlenmesi ve 1.050 dekara kiraz fidanlarının dikimi yapılmıştır.

2011 yılında damla sulama projesinin ilk ayağı olan trafo binası, pompa binası, gübreleme binası, sulama havuzu (Türkiye'nin en büyük sulama amaçlı membran havuzu) yapılarak Çekerek Irmağı'ndan havuza suyun iletimi için borular döşenmiştir. 2012 yılında tam otomasyonlu radyo frekanslı damla sulama sistemi kurulmuştur. Projede meyve ağaçları yeterli olgunluğa ulaşınca kadar ara ürün üretimi yapılmıştır.

Projenin operasyonel ve hızlı bir şekilde uygulanması adına 2010 yılında projenin uygulandığı köyün çiftçileriyle Bozok Tarım Ürünleri Üretim Paketleme ve Ticaret A.Ş. kurulmuş daha sonra şirket hisseleri bedelsiz olarak Kadişehri Köylere Hizmet Götürme Birliği ve diğer birkaç belediyeye devredilmiş akabinde Kadişehri Kaymakamı yönetim kurulu başkanlığına getirilmiştir.

Proje ile sağlanan faydalar

Suyun ve enerjinin etkin kullanımı

Tarımsal üretim içerisinde kullanılan girdilerin çevreye verdiği zararların minimizasyonu

Ortak makine ve girdi kullanımı sayesinde kar marjlarının artması

Pazarlama için ortak girişimlerin şekillenmesi

Uygulamada çiftçiye iş kolaylığı, iş gücü tasarrufu

Kullanılacak teknoloji sayesinde e-tarım ve iyi tarım uygulamalarına geçişin ve izlenebilirliğin sağlanması

Avrupa Birliği'ne uyum süreci dahilinde “İyi Tarım Uygulamaları” gerekliliklerinin tamamlanmasına imkân sağlanması

Toplulaştırmaya katılan çiftçilerin gelirlerinin artması

Çiftçilerin bir araya gelerek arazilerini meyve bahçesine dönüştürmeleri sonucunda başlayan projenin Bölge ekonomisi yanında sosyal kalkınma hedeflerine de olumlu katkıda bulunması beklenmektedir. Projenin soğuk hava deposu, meyve suyu, reçel fabrikası ve nakliye sektörü gibi birçok bağlı ve yan endüstri alanını tetiklemesi öngörülmektedir.

Kabalı Meyve Bahçesi İçerisinde Dikili Çeşitler

Kiraz**Adet****47.772****Elma****308.134****Nektarin****25.275****Armut****39.000**

Deveci Havzası Meyvecilik Entegrasyon Projesi Organizasyon Şeması

BOZOK Tarım Ürünleri Üretim ve Paketleme Ticaret A.Ş. Yapısı
(Projeyi Kuran Tüzel Kişilik)

Özelleştirme Ardından Projenin
İşleticisi

Toprak

Sermaye ve
Yönetim

- Kira sözleşmeleri ve tapu şerhleriyle 5.640 dekar toplulaştırılmış arazi
- Kabalı Köyü proje sahasında arazisi olan 403 vatandaş

Özel Sektör

Proje ile bölgenin refah seviyesi artmış yaklaşık 600 kişi iş imkanı bulmuştur. Önceleri sürekli göç veren köy göç almaya başlamıştır.

TR72 BÖLGESİ 2014 - 2023 DÖNEMİ BÖLGE PLANI'NDA HEDEFLenen PERFORMANS GÖSTERGELERİ

Gösterge	Kişi başına düşen GSKD			Gösterge	Bölgedeki orta yüksek ve yüksek teknoloji işyeri sayısının toplamının, toplam işyeri sayısına oranı		
	Baz Değer	9.972 (2010 Yılı)	₺		Baz Değer	12,5 (2010 Yılı)	%
	Hedef (2023)	18.000	₺		Hedef (2023)	20	%
Gösterge	Bölgedeki belediye belgeli tesislerde geceleme sayısı			Gösterge	Bölgenin orta-yüksek teknoloji düzeyindeki sektörlerdeki ihracatının Bölgenin toplam imalat sanayi ihracatındaki payı		
	Baz Değer	424.621 (2012 Yılı)			Baz Değer	26 (2012 Yılı)	%
	Hedef (2023)	750.000 gece/yıl			Hedef (2023)	30	%
Gösterge	Bölgenin yüksek teknoloji düzeyindeki sektörlerdeki ihracatının Bölgenin toplam imalat sanayi ihracatındaki payı			Gösterge	Bölgede kurulan işyeri sayıları		
	Baz Değer	0,48 (2012 Yılı)	%		Baz Değer	22 (2012 Yılı)	
	Hedef (2023)	2	%		Hedef (2023)	200 Adet/On Bin Kişi	
Gösterge	Bölgede toplulaştırılan arazi alanı			Gösterge	Tarım sektöründe yer alan ücretsiz aile işçilerinin oranı		
	Baz Değer	57.900 (Devam Eden) (2011 Yılı)	ha		Baz Değer	93,85 (2012 Yılı)	%
	Hedef (2023)	123.870	ha		Hedef (2023)	65	%

Gösterge

İşgücüne katılım oranı

Baz Değer

51 (2012 Yılı)

%

Hedef
(2023)

55

%

Gösterge

Bölünmüş yol uzunluğu

Baz Değer

1.550 (2012 Yılı)

km

Hedef
(2023)

2.150

km

Gösterge

Bölgede hızlı tren bağlantısı sağlanan il sayısı

Baz Değer

0

Hedef
(2023)

3

Gösterge

Tamamlanan lojistik köy sayısı

Baz Değer

0

Hedef
(2023)

2

Gösterge

TR72 Bölgesi'nde internet erişim imkânı olan hane halkı oranı

Baz Değer

41 (2012 Yılı)

%

Hedef
(2023)

60

%

Gösterge

Atıksu arıtma tesisi bulunan OSB sayısı

Baz Değer

1

Hedef
(2023)

3

Gösterge

Kanalizasyon sistemine sahip kırsal ünite-lerin (köy ve bağlısı) bölgedeki oranı

Baz Değer

Kayseri: 31,
Yozgat: 17, Sivas: 36 (2009 Yılı)Hedef
(2023)

50

%

Gösterge

Net göç hızı - Yozgat

Baz Değer

-1,150

%

Hedef
(2023)

0,005

%

SİVAS'IN YILDIZI PARLIYOR YILDIZ DAĞI KIŞ SPORLARI TURİZM MERKEZİ HİZMET VERMEYE BAŞLADI

Cumhuriyet Şehri Sivas

Geçmiş binlerce yıl öncesine dayanan, bünyesinde nice medeniyetleri ağırlayan, Selçuklu ve Osmanlı dönemlerinde önemli bir yerleşim merkezi olan, Cumhuriyet'in temellerinin atıldığı Sivas, Anadolu'nun ortasındaki merkezi coğrafi konumu, kara-hava-demiryolu ulaşım imkânları, yer altı ve üstü doğal zenginlikleri, tarım, madencilik, sanayi, ticaret ve turizm sektörlerindeki avantajları, kalifiye işgücü ve tecrübesi ve köklü üniversitesi ile gelişmekte olan iller arasında bulunmaktadır.

Sivas'ın değerleri arasında önemli bir potansiyele sahip olan turizm sektörlerindeki avantajları, son yıllarda kente yapılan yatırımlarla kat ve kat artarak yabancıların da dikkatini çekmiştir. Dünyada eşi benzeri olmayan değerlere sahip olan Sivas, bir nevi kaplıca cennetidir. Sedef hastalığının tek tedavi noktası Kangal Balıklı Kaplıcası, ülkemizin en iyi 6. termal suyuna sahip Sıcak Çermik bunlara sadece birkaç örnektir. Diğer yandan kültür turizmi alanında 1987 yılında UNESCO'nun dikkatini çeken ve koruma altına alınan Divriği Ulu Camii ve Darüşşifası da önemli bir diğer tarihi eserdir.

Sivas'ın Kayak İle Macerası Yıllar Öncesine Dayanıyor

Sivas'ta son yıllarda gelişen bir diğer turizm dalı ise kış turizmidir. Geçmişte kış turizmi alanında önemli bir yere sahip olan Sivas, yine ilklerin kenti olmuştur. Ülkemizde 1914 yılında Hafız İsmail Hakkı Paşa'nın girişimleri ile kurulan kayak ve dağcılık teşkilatında eğitim veren Arif Hikmet Koyunoğlu, Kızıldağ ormanlarında "Avcu Kıtaları Okulu" adı altında kayakçı taburu oluşturmuştur. Koyunoğlu, Sivas ili Suşehri ilçesine 40 km uzaklıktaki Buldur Köyü'nde (Erence Köyü) Türk Silahlı Kuvvetleri adına ülkemizin ilk resmi kayak okulunu açmıştır. Sivas'ta 1930'lu yıllarda Sıptırıcı'ta, 1940'lı yıllarda Meraküm'de, 1957'de de Vali Kadri Eroğan'ın destekleri ile merkeze 15 km mesafedeki 1500 metre rakımlı Yoğunyokuş Kayak Evi'nde kış sporları yapılmıştır. 1935'te kayak federasyonunun kurulması ile birlikte faaliyetlerine başlayan Yıldız Dağı Spor Kulübü ülkemizdeki ilk kayak kulüplerinden biridir.

YILDIZ DAĞI KIŞ SPORLARI TURİZM MERKEZİ

Sivas'ın kuzeyinde bulunan Yıldız Dağı 2.552 metre yükseklikte olup, gabro türü kayalardan oluşmuştur. Şehir merkezine 61 km mesafede bulunan dağın üst kesimlerinde endemik bitkiler ile özellikle batı eteklerinde geniş orman varlığı göze çarpmaktadır. Kasım ortasından mart sonuna kadar karla kaplı olan, sağlam zemin yapısı ve kar kalitesi ile göze çarpan Yıldız Dağı, kış turizminin yanı sıra doğa ve jeoturizme de hizmet verebilecek özelliklere sahiptir. Yörede bulunan antik ve estetik görünümlü traverten oluşumlar, şelale ve dereler önemli tabiat varlıklarıdır.

Yıldız Dağı; batı yamacında yer alan arkeolojik eserleri, güneyindeki Yıldız Gölet'i, şelalesi ve mağaraları, eşsiz doğal güzellikleri ve barındırdığı endemik bitki türleri ile doğaseverlerin vazgeçilmez uğrak yerlerinden biri olmaya adaydır. Kayak merkezinin bulunduğu kuzey doğu kenarında 12-24 derece arasında eğim değişmektedir. Tüm bu değerler Yıldız Dağı'nın bir kayak merkezi olarak ne kadar ideal coğrafi ve topoğrafik özelliklere sahip olduğunu göstermektedir.

Dağda yapılan gözlemler ve sondaj sonucunda elde edilen verilere göre çığ, heyelan, kaya düşmesi, taşkın, sel vb. herhangi bir doğal afet olayı riski bulunmamaktadır. Yıldız Dağı'nda doğal afet yüzünden yapılaşmaya herhangi bir engel yoktur. Yıldız Dağı Kış Sporları Turizm Merkezi Alanı dağın kuzey doğu kısmında yer almaktadır. Kayak alanlarının yapılacağı bölgenin kuzey kenarından başlamak üzere tüm alanı içine alan geniş kavisli bir iç eğim bulunmaktadır. Bu eğim, gerek yağın karın zeminde kalması ve rüzgâr tarafından götürülmemesi ve gerekse bölgenin çok rüzgâr almaması açısından önemli bir avantajdır. Birçok kayak merkezinin korkulu rüyası olan sis olayı da kayak merkezi cephesinde pek yaşanmamaktadır. Yıldız Dağı, Karadeniz Bölgesi ile İç Anadolu Bölgesi'nin geçiş koridoru üzerinde olup oldukça kar yağışı alan bir bölgedir.

Yıldız Dağı, ilk kez 2006 yılında dönemin Kültür ve Turizm Bakanı Atilla KOÇ tarafından ülke gündemine taşınmış, Türkiye'de iki bölgede Bitlis ve Sivas'ta dünyanın en güzel ve kolay ulaşılabilir kış turizmi merkezi kurma hedefi ortaya konmuştur. Bu hedef doğrultusunda Yıldız Dağı'nın kayak potansiyeli ve bölgenin kış turizmi açısından değerlendirilmesi amacıyla ilk fizibilite çalışmaları başlatılarak projelendirilmesi noktasında gayret gösterilmiştir.

2010 yılında Yıldız Dağı'nda turizm merkezi alanının belirlenmesine yönelik çalışmalar hız kazanmış, Yıldız Dağı'nın kış sporları turizm merkezi ilan edilmesi yönünde Sivas Valiliği'nin teklifi, Bakanlar Kurulu'nca onaylanarak Yıldız Dağı, "Kış Sporları Turizm Merkezi" olarak resmen ilan edilmiştir. 2010 yılından itibaren bölgenin planlaması ile ilgili çeşitli teknik çalışmalar başlatılmıştır. Yıldız Dağı'nın kış sporları açısından geliştirilmesi amacıyla yapılması gereken imar planına esas jeolojik-jeoteknik etüt, çığ etüdü, hâlihazır harita ve imar planı yapımı için Kültür ve Turizm Bakanlığı'nca 2011'de İl Özel İdaresi'ne ödenek aktarılmış ve ihalesi yapılmıştır. Aynı yıl imar planlarına alt yapı teşkil ettiği için merkezin jeolojik etüt ihalesi de gerçekleştirilmiştir. 1/25.000-1/5000-1/1000'lik imar planları Kültür ve Turizm Bakanlığı Yüksek Kurulu kararı ile Bakanlık onayından çıkmıştır. Onaylanan imar planında 1 teleksi, 2 telesiyej, 1 babyliftten oluşan 4 mekanik tesis, 1750 yatak kapasiteli 4 adet turizm konaklama tesis alanı, 5 adet günübirlik tesis alanı, Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü ile Cumhuriyet Üniversitesi'ne tahsisli alan, park, spor, sağlık, ticaret, kayak evi, yönetim merkezi, dini tesis, güvenlik, teknik alt yapı, helikopter ve oto park alanları bulunmaktadır. Ayrıca yaz aktiviteleri kapsamında futbol, basketbol, tenis oynanabilecek spor alanları bulunmaktadır. Rekreatif faaliyetler içerisinde de dağ yürüyüşü, dağ bisikleti, at binme, yamaç paraşütü, arkeolojik ve jeolojik gezi alanları, Yıldız Göleti'nde su sporları imkânı sunulmaktadır.

SİVAS'IN RÜYASI GERÇEKLEŞİYOR

Uzun yıllar yapılan gözlemler, sondajlar ve yazışmalar sonrası evrak üzerinde nihayete eren Yıldız Dağı serüveni, 920 dönüm alan kamulaştırılarak "Sivas'ın Rüyası Gerçekleşiyor" sloganı ile inşaat aşamasına geçmiştir. 21 yıl önce başlayan Yıldız Dağı'nda kış sporları hayalinin en somut adımı olarak 15 Eylül 2013 tarihinde temel atma töreni gerçekleştirilerek Kültür ve Turizm Bakanlığı ile Gençlik ve Spor Bakanlığı ödeneklerinin yanında Sivas İl Özel İdaresi kaynakları marifetiyle olgunlaştırılan proje de hummalı bir çalışma içerisine girilmiştir. Proje kapsamında teleski ve telesiyej çalışmaları ile bir geçici günübirlik tesis alanı tamamlanmıştır. Diğer yandan Yakupoğlu Beldesi'nden kayak tesisinin kurulduğu bölgeye kadar olan kısımda da İl Özel İdaresi ekipleri yol yapım çalışması gerçekleştirmiştir. Bölgede enerji nakil hatları, trafo merkezi, su ve kanal gibi alt yapı çalışmaları da bitmiştir. Günübirlik tesis ve konaklama tesisleri projesi de hazırlanarak yapım çalışmaları başlamış, tüm tesislerin ise 2015 yılı içerisinde hizmet vermesi planlanmaktadır.

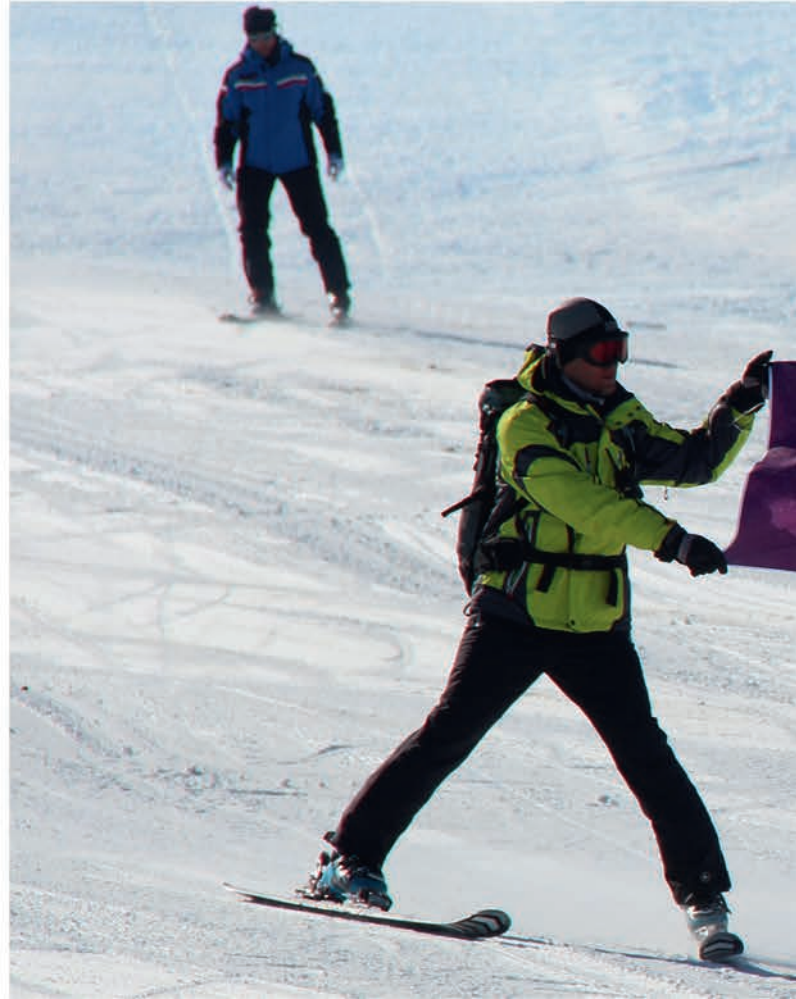
Yıldız Dağı Kış Sporları Turizm Merkezi kayak pistlerinin eğimi, yüksekliği, pistlerdeki kod farkı, pist çeşitliliği ve daha sonra açılacak pistleri, kar kalitesi ve karın kalış süresi ile ülkemizin en önemli kayak merkezlerinden birisi olabilecek niteliktedir. Merkezin pist parametreleri Uluslararası Kayak Federasyonu'nun kayak pistleri parametrelerine uygunluk göstermektedir. Yıldız Dağı Kış Sporları Merkezi büyük organizasyonlarının yapılabilmesi için teknik özelliklere sahiptir. Ayrıca merkezin gerektiği miktarda kar alamama ihtimaline karşı da kar püskürtme sistemleri de kurulacaktır.

Yıldız Dağı Kış Sporları Turizm Merkezi'nde bu sezon 1 adet kızak pisti, kayak yapmayı yeni öğrenenler için 1 adet acemi pisti, 893 ve 883 metre uzunluğunda 2 adet yarı profesyonel pist ile 2 bin 360, 2 bin 345, bin 699 ve bin 726 metre uzunluğunda 4 adet profesyonel pist bulunmaktadır. Yıldız Dağı Kış Sporları Turizm Merkezi'nde 4 adet mekanik tesis bulunmaktadır. 2 bin 226 metre uzunluğundaki telesiyej bu sezon hizmet verirken bin 551 metre uzunluğunda diğer telesiyej ise gelecek sezondan itibaren kayak severlere hizmet verecektir. Ayrıca 1 adet 200 metre uzunluğunda yürüyen bant ve 1 adet de 850 metre uzunluğunda T-Bar da bu sezon aktif olacaktır.

Bu sezon, Ulusal Medikal Kurtarma Ekipleri (UMKE), karakol ve bir adet günü birlik tesisin hizmet verdiği kayak merkezinde vatandaşlar, kızak ve kayak takımlarını kiralayarak kayak keyfini doyasıya yaşamaktadırlar. Gelecek yıl ise tüm tesislerin tamamlanması ile Yıldız Dağı Kış Sporları Turizm Merkezi'nde 5 adet günübirlik tesis, konaklama alanları, resmi kurum binaları, park ve spor alanları, sağlık tesisi, ticaret alanı, yönetim merkezi, dini tesis, teknik alt yapı alanı, helikopter iniş alanı ve geniş park alanları da hizmet vermeye başlayacaktır.

Yıldız Dağı'ndan güneye doğru Yıldız Irmağı boyunca gidildiğinde değişik sıcaklıklarda jeotermal kaynaklar bulunmaktadır. Bunlardan en önemlisi Sıcak Çermik Kaplıcasıdır. Sivas, dünyada termal tesis ile kayak keyfini bir arada yaşatan nadir yerlerden biridir. Dolayısıyla Yıldız Dağı-Sıcak Çermik bağlantısı ile hem kış turizmi hem de termal turizm gelişerek il ekonomisine ciddi katkılar sağlayacaktır.

Yıldız Dağı Kış Sporları Turizm Merkezi, İl Özel İdaresi'ne bağlı Buruciye A.Ş. tarafından yönetilmektedir.

YAZ AKTİVİTELERİ

Son yıllarda yüksek rakımın sporcuların performansına etkisi üzerine yapılan araştırmalar sonucunda, sporcuların hazırlık süreçlerinde yapmış oldukları yükselti antrenmanının deniz seviyesindeki performansı ve dayanıklılığı artırıcı yönde etkisi kanıtlanmıştır. Buradan hareketle Yıldız Dağı Projesi içerisinde yer alacak olan ve ülkemizin ikinci merkezi olma statüsüne sahip olacak olan Cumhuriyet Üniversitesi Yüksek İrtifa ve Spor Bilimleri Araştırma ve Uygulama Merkezi'nde yapılacak araştırmaların sonuçları ile sadece Sivas'ta değil, ülkemiz genelinde yükseklerde yaşayanların sağlık sorunlarına, yüksekte kamp yaparak performanslarını artırmak isteyen çeşitli spor takımı ve kabilelerin sağlık ve performanslarının bilimsel açıdan incelenmesine ve iyileştirilmesine büyük yararlar sağlayacaktır. Sadece kış sporları ile değil yaz aktiviteleri ile de ön plana çıkması hedeflenen Yıldız Dağı eteğindeki Yıldız Gölü'nde dalış, botla gezinti, jet ski, olta balıkçılığı gibi su sporları gerçekleştirilmektedir. Yaz aktivitelerinin yaygınlaşması amacıyla da dağcılık, dağ yürüyüşü, yamaç paraşütü, dağ bisikleti, kampçılık, atla gezinti ve çocuklara yönelik uçurtma faaliyetleri yapılmaktadır. Kamp çadırlarını kuran spor kulüpleri Yıldız Dağı'na yürüyüş gerçekleştirerek bölgenin flora ve faunasını da foto safariler eşliğinde deklanşörlerine yansıtmaktadır. Ayrıca bölgede yaz aktiviteleri kapsamında seyir terasları, bungalov evler ve piknik alanları ile kamelyalar düşünülmektedir.

Uzman Perspektifi

Erdiñ ÇANAKCI

Program Yönetim Birimi Uzmanı

MOBİLYAYA FARKLI BİR BAKIŞ

Mobilya tanım olarak oturulan mekânların süslenmesine ve amacına uygun donatılmasına yarayan eşyadır. Buna göre, mobilyanın bulunduğu mekâna işlevsellik, görsellik, sıcaklık ve renk katan, sanat ve tekniğin birleştiği bir ürün olduğunu rahatlıkla söyleyebiliriz.

Mobilya denilince ilk akla gelen malzeme ahşap olsa da, özellikle günümüzde metal, paslanmaz, plastik, kompozit malzeme, cam, MDF (Medium Density Fibreboard), yonga levha, high gloss, OSB (Oriented Strand Board) gibi malzemelerin de kullanımı giderek artmaktadır. Bu artışın sebepleri arasında mobilyanın artık kullanıcıların kişiliklerini yansıtmaları, kendi tarzını ortaya koymak istemesi, farklı malzeme arayışlarına girmesi, maliyet kaygıları ve modanın hızlı değişimi gösterilebilir.

Mobilyanın tarihsel gelişimine kısaca bakacak olursak, İlk Çağ Mobilya Sanatı (Antik Dönem / MÖ 4000-MS. 476), Orta Çağ Sanatı - Roman Ve Gotik Dönem (MS. 476-1550), Rönesans Mobilya Sanatı - Rönesans Dönemi (MS. 1500-1600), Barok Ve Rokoko Mobilya Sanatı (MS. 1600-1780), Yeni Çağ Mobilya Sanatı (Neoklasik / MS. 1770-1850), Yakın Çağ Mobilya Sanatı, Yenileşme Dönemi (MS. 1789-1900) ve Çağımız Mobilya Sanatı - Modern Dönem (1900-...) olarak sınıflandırılabilir.

İlk Çağ Mobilya Sanatı döneminde Mısır, Mezopotamya, Anadolu, Yunan ve Roma uygarlıklarının eserlerini görmek mümkündür: Günümüze kalan ilk mobilya örneklerini Eski Mısır'da görmekteyiz, bu nedenle Mısır Sanatı önem arz etmektedir.

Türk Mobilya Sanatına (MS. 1000-1400) baktığımızda ise özellikle Gazneliler'de (10.-12. yüzyıl) dekoratif sanatlar çeşitlenmiştir.

Selçuklular'da ise özellikle ağaç malzemeden yapılan eserleri görmekteyiz. Selçuklular'da ağaç malzemelerin titizce işlenmiş olduğu oyma ve kakmalı mihrap, minber, rahle, kapı ve pencereler görülmektedir. Mezopotamya Mobilya Sanatında (MÖ. 4000-700) görülen insan ve hayvan resim ve şekilleri yerine Selçuklular çiçek ve geometrik motiflere yer vermiştir. En karakteristik motifler arasında birbirini kesen üçgen ve yıldızların oluşturduğu geometrik süslemeler yer almaktadır.

Osmanlılar'da son dönemlere kadar daha çok alçak sedirlere oturulmuş, yer sofralarında yemek yenilmiş ve duvarlara dizilmiş yarı kapalı raflar ve ağaç malzemeden yapılmış gömme dolaplar kullanılmıştır. Osmanlılar'da 14. Asırda Edirnekari (Edirne işi mobilya) mobilya yapımına başlanmıştır; sandık, rahle, kavukluk, yüklük kapakları ve tavan gibi ağaç malzeme üzerine boya ile süsler ve çeşitli motifler yapılmıştır. Ayrıca Osmanlı Mobilya Sanatının son dönemlerde batı mobilya stillerinden de etkilendiği görülmektedir. Günümüz Klasik Mobilyası ise XV. ve XVI. Louis stillerinin sadeleştirilmiş biçimleri şeklindedir.

Görüldüğü gibi mobilya MÖ. 4000 yılından itibaren kullanılan, insanların ihtiyaçlarına göre malzeme, şekil, süsleme ve tasarımı değişen kişilerin yaşam alanlarını süsleyen, yaşamlarına renk katan eşyalardır.

“Mobilya tasarımı, marangozhanelerde çizim ile ortaya çıkan mobilya ile karıştırılrsa da teknik elemanlar ve teknoloji kullanılması ile birlikte estetik, ergonomi ve fonksiyonelliği barındıran kimlik sahibi eşyaların tasarlanması işidir.”

Günümüzde artık mobilya denilince sadece ev mobilyası akla gelmemektedir. Okul, hastane, büro, bahçe, otel, sinema, dış mekân, yat vb. yerlere uygun mobilya tasarımları da yapılmaktadır.

Önceleri ahşap malzemenin fazla kullanılmasından dolayı kahverengi eşya olarak da bilinen mobilya günümüzde yonga levha, MDF, high gloss, metal, plastik, OSB, krom, demir ve alüminyum gibi malzemelerinde kullanımı ile genel olarak modern, avangarde ve klasik mobilya olarak anılmaktadır.

Günümüz mobilyasında kullanım alanlarının küçülmesi ile mobilyalarda fonksiyonellik; konforun ön plana çıkması ile de ergonomik tasarımlar ve ayrıca kişiye/kullanım alanına özel tasarımlar ön plana çıkmaktadır. Bunların da ötesinde mobilya kişilerin kimliğini, karakterini ve statüsünü yansıtan bir imza haline gelmiştir.

Bölgemiz açısından baktığımızda ise özellikle Kayseri mobilyanın başkenti olarak bilinmektedir. Öne çıkan mobilya firmalarında ise daha çok panel mobilya dediğimiz seri üretime uygun mobilya markaları ön plandadır. Bu durumun Kayseri’de mobilya imalatı sektörünün geleceği için olumsuz bir durum oluşturabileceği dikkate alınmalıdır. Kişiyi özel tasarımların yapıldığı, malzemeleri, tarzı itibarıyla daha özel müşteri kitlesine hitap eden mobilya markalarının da olması Kayseri mobilyasının geleceği için göz önünde bulundurulması gereken noktalardan biridir.

Kayseri’de Orta Anadolu Kalkınma Birliği’nin öncülüğünde hazırlanan Mobilya Üretim Alt Yapısı Güçlendirme Projesi (MOBİTEK) ile küçük mobilya üreticilerinin bir araya gelip mobilya kümesi oluşturması ile küçük üreticiler büyük şirketlerin kullandığı makine parkurundan faydalanabilecek ve bu makineler sayesinde kendi geliştirdiği tasarımı, ürün aşamasına getirebileceklerdir. Pazarlama konusunda ise proje ile birlikte eğitim alacak olan küçük mobilya üreticileri, ahşap mobilya üretimi yapma ve AR-GE/tasarım faaliyetleri ile de dış pazarlara açılma fırsatı yakalayabileceklerdir.

Potansiyellerini harekete geçiren bir Kayseri’nin mobilya için daha çok söyleyeceği sözü vardır.

İŞGEM İLE KOBİ'LER BÜYÜYOR

Sivas İş Geliştirme Merkezi (İŞGEM) Projesinin amacı, Sivas'ta girişimcilik altyapısının güçlendirilerek Sivas'ın sosyo-ekonomik gelişimine katkıda bulunmaktır.

İŞGEM PROJESİ'NİN HEDEFİ

Proje kapsamında kurulacak Sivas İŞGEM ile;

- Ortak yarar, sosyal, teknik, imalat, depolama, bilgi ve iletişim tesislerinin kurulması yoluyla, daha iyi bir ortamda iş faaliyetleri yürütmek için işletmelerin sanayi altyapısının iyileştirilmesi,
- İşletmelerin kurulmasına katkıda bulunması ve iş ve işletme geliştirme merkezleri yanı sıra tek durak ofisleri, bilgi ve danışmanlık ofisleri kurulması yoluyla, mevcut işletmelerin rekabet gücünün artırılması hedeflenmektedir.

Finansman

Sivas İŞGEM Projesi, Katılım Öncesi Mali Yardım Aracı (IPA) - Bölgesel Kalkınma bileşeni altında yer alan Rekabetçi Sektörler Programı kapsamında ORAN tarafından Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı'na sunulan ve kabul gören yaklaşık 7,2 milyon Avro bütçeli bir projedir. Proje bütçesinin 6,1 milyon Avro'sunu AB katkısı; 1,1 milyon Avro'sunu ise ulusal katkı oluşturmaktadır. Proje şu an ihale aşamasında olup, Sivas İŞGEM'in 2017 yılı Temmuz ayında faaliyete geçmesi planlanmaktadır.

Projenin Yürütücüleri

Sivas İŞGEM projesini yürütmekle yetkili kurum ORAN olup, proje bittikten sonra çalışmaya başlayacak Sivas İŞGEM'i işletmekle yükümlü olan kurumlar ise Sivas İl Özel İdaresi, Sivas Belediyesi, Sivas Ticaret ve Sanayi Odası ile Sivas 1. Organize Sanayi Bölge Müdürlüğü'dür.

Sivas İŞGEM Proje Detayları

Proje kapsamında Sivas Organize Sanayi Bölgesi'nde yer alan 21.000 m²'lik bir alanın 10.000 m²'lik kısmında Sivas İŞGEM kurulacaktır. Sivas İŞGEM, idari bina ile 35 adet (4 farklı büyüklükte, 100 m² - 400 m² arasında) işlikten oluşacaktır. İdari bina kısmında 150 kişilik bir konferans salonu, eğitim salonu, bilgisayar salonu, toplantı salonu, görüşme odaları, yönetim odaları ve restoran bulunacaktır.

Sivas İŞGEM, girişimcilerin iş kurmasını ve geliştirmesini destekleyen ve kolaylaştıran, dolayısıyla da işletmelerin hayatta kalma ve büyüme imkânlarını arttıran istihdam yaratma ve iş kurma modelidir.

Sivas İŞGEM'de kurulan her firmanın yaşam ömrü çok daha uzun olacaktır

İŞGEM'DE NELER OLACAK ?

İŞGEM, kiracı KOBİ'lerin hayatta kalma ve büyüme yeteneklerini artırmayı sağlayacak aşağıdaki hizmetleri sunacaktır

Sivas İŞGEM

İŞGEM ile Ne Amaçlanıyor ?

Sivas şehrinin sosyo-ekonomik gelişimine katkıda bulunmak bu projenin genel amacı olup bu amaç göz önüne alındığında, iş ortamının iyileştirilmesi, girişimciliğin teşviki ve işsizliğin azaltılması için Sivas İş Geliştirme Merkezi gerekli bir altyapıdır.

Proje süresince yapılacak tüm çalışmalar; hem Sivas İŞGEM'in kurumsal kapasitesini artıracak ve hizmet altyapısını iyileştirecek hem de kiracı KOBİ'lerin teknik beceri ve yeteneklerini güçlendirecektir. Süreç içerisinde, Sivas İŞGEM için bir iş planı ve hizmet kılavuzları hazırlanacak ve Sivas İŞGEM'in kiracıların ihtiyaçlarını daha iyi nasıl karşılayabileceğini gösteren bir yol haritası üretilacaktır.

Sivas İŞGEM için hazırlanacak 5 yıllık iş planı, pazar tanımı ve analizi, hizmetler, fiyatlandırma ve pazarlama stratejisi, insan kaynakları planı, mali plan, işletme planı ve mali projeksiyonlar (öngörülen 5 yıllık gelir tablosu, nakit akış tablosu, bilanço) alanlarını/ konularını kapsayacaktır.

İş planının tamamlanmasıyla, Sivas İŞGEM için hazırlanacak hizmet kılavuzları, çok açık bir şekilde tüm işletim süreçlerini gösterecek ve her süreçte ilgili tüm tarafların rolleri ve sorumluluklarını anlatacak ve hizmet ve hizmet kalitesinin nasıl izleneceğini ve değerlendirileceğini gösterecektir.

Sivas İŞGEM'deki işletmelerin teknik kapasitesinin güçlendirilmesi amacıyla kiracıların iş planları incelenecek, geliştirilecek ve iş planlarının uygulanması desteklenecektir. Böylelikle henüz kuruluş aşamasında, tecrübesiz ve neye ihtiyacı olduğunu farkında olmayan firma sahiplerinin ihtiyaçlarının karşılanması, etkin bir şekilde Sivas İŞGEM'de karşılanacak ve Sivas İŞGEM'de kurulan her firmanın yaşam ömrü daha uzun olacaktır.

Kültepe

**Ankara Üniversitesi Arkeoloji Bölümü Öğretim Üyesi
Prof. Dr. Fikri Kulakoğlu ile Kültepe üzerine bir söyleşi gerçekleştirdik.**

Öncelikle, kısaca kendinizden bahseder misiniz?

Ankara Üniversitesi Dil Tarih Coğrafya Fakültesi, Arkeoloji Bölümü öğretim üyesiyim. 1978 yılında öğrenci olarak başladığım akademik kariyerimde, mezunu olduğum kürsünün öğretim üyesiyim. İlk kez 1995 yılında heyet üyesi olarak katıldığım Kültepe kazılarının 2006 yılından itibaren de başkanlığını yürütmekteyim.

Kültepe, Kaniş-Karum Kazı çalışmaları nasıl başladı, ve şu an ne durumda?

Kültepe'nin arkeoloji literatürüne girişi 19. yüzyılın sonlarında başlar. 1870'li yıllarda çıktığı yeri belli olmayan, ama aslında Kültepe'de bulunan bazı çanak-çömlek ve tablet Avrupa'ya kaçırılmıştı. Bu eserlerin pazara çıkmasından sonra, 19. yüzyılın sonlarından itibaren de batılı gezginler sürekli Kültepe'yi ziyarete gelmişler. Bugün herkes tarafından çok iyi bir şekilde bilinen Boğazköy, Efes, Bergama gibi yerlere giden gezginler o dönemde Kültepe'ye de uğramışlar, burada 3 günlük, 1 haftalık kazılar da yapmışlar. Bazı gezginler ise işi daha da geliştirerek 2 yıl kadar uzun kazılar gerçekleştirmişler. Bu gezginlerin aslında tek hedefleri vardı; tarihi tabletleri bulmak. Netice itibariyle yapılan tüm kazılar başarısız oldu. Çünkü kazdıkları yer tepeydi.

1925 yılında ilk kez Hitit dilini çözen Bedrich Hrozny isimli bir Çek asıllı bir bilgin, 1925 yılında aldığı izinle Kültepe'ye geliyor. Burada kazı çalışmalarına başlıyor. Kazı tekniklerini iyi bilmediği için Varşama Sarayı dediğimiz merkezde bulunan alana çok büyük tahribat veriyor. Gerçekleştirmiş olduğu kazı bittiğinde hiçbir şey bulamıyor, başarısız oluyor. Hayal kırıklığı içerisinde Kayseri'ye dönerken, kendisini götürmekte olan arabacı, Bedrich Hrozny'nin üzgün olduğunu görür ve bunun sebebini kendisine sorar. Tablet bulamadığı için üzgün olduğunu öğrenen arabacı, kendisinin tabletleri yanlış yerde aradığını belirterek, tabletlerin Mehmet Ağanın tarlasından çıktığını söylüyor. Bunun üzerine Hrozny bu tarlayı kiralamak için geri dönüyor.

Kiraladığı bu tarlada kazılara başlıyor ve o sezon boyunca bine yakın tablet topluyor. Bu tabletlerin hepsi kazıdan çıkmıyor aslında, sayısını tam bilmiyoruz ama tabletlerin %70'i, %80'ini köylüler getiriyor. Çıkarılan ve köylülerden toplanan bu tabletler, alınan izinle beraber incelenmek üzere Çekoslovakya'ya götürülüyor. Daha sonra bu tabletler, 1938 yılında tekrardan ülkemize geri getiriliyor. Bu tabletler günümüzde İstanbul Arkeoloji müzesinde sergilenmektedirler.

1948'de bizim büyük hocamız, ünlü Türk arkeoloğu Prof. Dr. Tahsin Özgüç, Kültepe'de yeni çalışmalara başlıyor. Tahsin Özgüç, Kayseri Kültepe'ye gitmek isteyince, o dönemki hocaları, Tahsin Hocamıza gitmemelerini tavsiye ediyor. Ama o bu tavsiyelere kulak asmıyor ve eşi Nimet Hanımı da alarak Kültepe'ye geliyor. Yaptığı kazılarla Kültepe'yi tekrardan ayağa kaldırıyor, ortaya çıkarıyor. Eski Anadolu sanatında Kültepe'nin rolünü ortaya koyuyor. 2005 yılındaki vefatına kadar da kazıları, titizlikle sürdürmüştür. Kendisinden sonra da, onun mirasını bendeniz yaşatmaya çalışıyorum.

Eski Anadolu'da Kültepe'yi önemli kılan şey nedir?

Kaniş Krallığı'nın merkezi ve Anadolu'daki Asur Ticaret Kolonileri sisteminin başşehri olan Kültepe, Kayseri'nin 20 km kuzeydoğusundadır. Eski adı Kaniş veya Neşadır. Erciyes'in (eski Aşkaşıpa veya Argeus) eteğinde, bereketli bir ovanın ortasında, Sivas'tan gelen doğu-batı, Malatya'dan geçen güneydoğu-batı ve güneyden kuzeye ulaşan tarihi ve doğal anayolların birleştiği bir noktada yer alır. Doğanın sağladığı bu avantaj, onun eski dünya ticaretinde ve siyasetinde önemini arttırmış ve M.Ö. 3. binin sonlarından itibaren ve özellikle 2. binin ilk çeyreğinde Anadolu-Suriye-Mezopotamya arasında önemli bir ticaret ve kültür merkezi olmasını sağlamıştır.

Bildiğimiz gibi, tarih yazıyla başlar. Kuşkusuz Kültepe'nin en önemli özelliği, Anadolu tarihini başlatmasıdır. Anadolu da bu güne kadar bulunmuş olan en eski yazılı belgeler de Kültepe'den çıkarılmıştır.

ANTİK ÇAĞ ANADOLUSUNUN İLK TİCARET MERKEZİ KÜLTEPE

Bu belgelerin burada var olmasının nedeni, Mezopotamya ile olan yakın ilişkilerdir. Bildiğimiz gibi, Asurlu tüccarlar yaklaşık olarak günümüzden 4 bin yıl önce Anadolu'ya gelerek ilişkileri kuvvetlendirmişlerdir. Bu dönemde, ilişkiler artık kayıt altına alınmaya başlanmıştır. Asurlu tüccarlar çok sistemli bir şekilde ticaret yapmaktaydılar. Bu ticareti gerçekleştirirken her şeyi kayıt altına almaktaydılar. Kaydettikleri konular da genellikle para ile ilgili şeylerdi. Her şeyi kayıta aldıkları için Kültepe'de toplam 23.500 tablet bulundu.

Eski Anadolu'da Kültepe'nin en büyük rolü, Hitit sanatının ve kültürünün doğuşuna kaynaklık etmesidir. Bugün, bildiğiniz Anadolu ve Anadolu'ya has en eski uygarlık olan Hitit kültürünün kökeni Kültepe'den kaynaklanmaktadır. Tahsin hocamız yaptığı kazılarda bunları en iyi şekilde ortaya koymuştur. Hocamızın şimdiye kadar kazdığı alanlarda açığa çıkardığı mimari kalıntılar ve yaklaşık 50.000'e yakın arkeolojik eser, bugün başta Anadolu Medeniyetleri Müzesi olmak üzere Kayseri Müzesi ve İstanbul Arkeolojik Müzesi'nde sergilenmektedir.

Yapılan arkeolojik kazı çalışmaları şu anda ne durumda?

Tahsin hocamızın ilk yıllarında başladığı kazılar özellikle Karum alanında genişletildi. Hocamız daha sonra, tepedeki idari ve dini yapıları açığa çıkardı. Kültepe'nin yerleşim silsilesini takip etmek amacıyla daha eski tabakalara indi.

Bu sayede, biz Kültepe'nin en azından günümüzden 5.000 yıl öncesine kadar iskân edildiğini öğrendik. 2006 yılından itibaren başkanlığında devam eden kazılarda ise, bizim birden fazla hedefimiz var. Başlıca hedeflerimizden bir tanesi, özellikle tepede Kültepe'nin Asur Ticaret Kolonileri Çağını hazırlayan dönemini araştırmak. Bu zenginlik, bu gelişmişlik birdenbire ortaya çıkmamıştır diye düşünerek, "bunu hazırlayan nedenler nelerdir" diye sorduk ve bu doğrultuda bir program hazırladık. Son beş senedir, özellikle tepede çalışmalara daha ağırlık verdik.

Gördük ki, günümüzden yaklaşık 4.500 yıl öncesinde de çok büyük, önemli ve sistemli bir yönetim söz konusu Kültepe'de. Özellikle, 2010 yılında açığa çıkardığımız büyük anıtsal bir yapı var. Yaklaşık olarak şu anki bilgilerimiz ışığında en azından 70-75 metre ölçülerinde büyük bir yapı; bu yapıdan elde ettiğimiz verilere göre Kültepe'deki Asur ticaret kolonileri döneminde başlayan ticaretin öncüsü olan bir sistemin işaretleri bunlar. Günümüzden beş bin yıl önceye giden bir dönemde, yani Eski Tunç Çağı dediğimiz dönemde Kültepe'de ciddi anlamda uluslararası ticaretin etken olduğunu görüyoruz.

Kültepe'deki yaşam hakkında bilgi verebilir misiniz?

Kültepe'de bulunan 23.500 tablet aracılığıyla o dönemin sosyal yaşantısı hakkında çok şey öğreniyoruz. O dönemlerde medeni hukuk dediğimiz yaşam tarzına, insanlar arasında olan ilişkilere ya da ülkeler arasındaki ilişkilere kadar çok detaylı bilgilere sahip oluyoruz. Bizim bildiğimiz kadarıyla o dönemde Anadolu'da, bütün Mezopotamya ya da yakın çevre kültürleriyle çağdaş bir yaşantı söz konusu. Anadolu insanı gayet medeni bir ortamda yaşıyordu. Hiçbir anlamda onlardan geri değildi. Sadece bu yazılı belgeler değil, özellikle açığa çıkartılan mimari kalıntılar ve arkeolojik objeler yani kap-kacaktan tutun da, diğer malzemeye kadar Anadolu insanı ve özellikle Kültepe'de yaşayan insanların çok belirgin bir refah düzeyi içinde olduğunu görüyoruz.

"Tüm tanıtım çalışmalarından daha da önemlisi, 2014 yılında Kültepe "UNESCO Dünya Kültür Mirası Geçici Listesi'ne girdi. Bu, bir ören yerinin dünyada tanıtımı için çok önemli bir kriter. İnşallah 2015 yılındaki ilk toplantıda, Kültepe tabletleri de "UNESCO Dünya Belleği" listesine girecek."

Kültepe'nin, Kayseri'nin turistik açıdan seyrine katkısı nedir? Kültepe çok bilinmiyor; Kayseri halkının bile böylesi bir yerden çok da haberdar olmadığını düşünüyorum, siz bu konuda ne düşünüyorsunuz?

Buranın çok iyi bilinmemesinin birçok nedeni var. Bunlardan en önemlisi halkımız okumayı yazmayı çok sevmiyor. Yazı Anadolu'ya en azından 4.000 yıl önce gelmiş, ama bizde hala okuma yazma bilmeyen insanlar var. Okuyan insanların okudukları da belirli şeylerle sınırlı; yani gazete dahi okumayan; hele görsel basın ortaya çıktıktan sonra, kendisine gelen faturayı bile okumayan insanlarız biz. Bir diğer etmenden bahsedecek olursak, insanların geçmişlerine çok az merak duyması. Aslında, hikâyeleri seviyoruz. İşte bir Malkoçoğlu, Köroğlu vb. gibi hikâyeleri seviyoruz. Ama tevatürün, sözlü edebiyatın, ya da sözlü folklorun ötesine geçemiyoruz.

Herkesin sorduğu; "para eder mi bu?" ve bazı idarecilerimizin bile, "kültür para ediyorsa kültüredür; para etmiyorsa benim için kültür; beşinci, altıncı, yedinci sırada gelir" dediği bir dünyadan bahsediyoruz. Aslında kültür; bal gibi para eder. Aslında kültür; en ucuz tanıtım aracıdır. Medyaya, televizyonlara, gazetelere, yayın araçlarına vereceğiniz paranın çok daha ucuzuna, kültür faaliyetleri ile tanıtımınızı yapabiliyorsunuz.

Kültepe'nin akademik literatürde yeri çok fazla. Şöyle bir örnek vereyim; Kültepe üzerine yazılmış yayınların sadece listesi 300 sayfalık bir kitabı dolduruyor. Ama Kültepe, Kayseri'de bile tanınmıyor. Ama Kültepe'ye, bir sanatçı veya bir ünlü gelse, herkes o zaman "Necati Şaşmaz geldiğine göre demek ki Kültepe önemli bir yer!" diyecek ve belki de ilk kez adını duyduğu Kültepe'ye gelecek.

Kayseri otobüs terminaline, havalimanına gelen turist, "Kültepe'ye gideceğim" dediği zaman, taksi şoförleri bile, Kültepe'yi bilmediklerinden turisti Gültepe mahallesine götürüyorlar. Neyse Allah'tan, Gültepe, eski Gültepe değil. Tabii bu tanıtım eksikliğinde bizim, yani kazı heyetinin ve Kültür Bakanlığı'nın da hiç suçu yok diyemeyiz. İşte bu yüzden de son yıllarda ciddi tanıtım faaliyetleri gerçekleştiriyoruz.

Kültepe ile ilgili ne gibi çalışmalarınız, projeleriniz var?

Özellikle, bizim 2006 yılından itibaren Kayseri Büyükşehir Belediyesi ile birlikte yaptığımız çalışmalar var. Her şeyden önce bilinmesi gerekir ki, hiç bir kültür varlığı, yerel insanların katkısı olmadan korunamaz. Pek tabii ki bu görüşte olan Kayseri Büyükşehir Belediyesi Kültepe'ye sahip çıktı. Sayesinde çok önemli çalışmalar gerçekleştiriyoruz. Bunlardan en önemlisi ve önceliklisi, peyzaj-çevre düzenlemesiydi. Bunun birinci aşaması tamamlandı; ikincisini de yapacağız.

Altyapı çalışmaları için Kayseri Büyükşehir Belediyesi'ne başvurduk. Başta Kayseri Valisi Sayın Orhan Düzgün ve o dönemki Büyükşehir Belediyesi Başkanı Sayın Mehmet Özhasseki olmak üzere bu isteğimizi memnuniyetle karşıladılar. Öyle veya böyle Kültepe'yi bir ziyaretçi merkezi yapacağız. Aslında niyetimiz Kültepe'ye bir Kültepe Tablet Müzesi yapmak. Dünyada hiç bir yerde, bu kadar zengin bir koleksiyona sahip bir kazı merkezi yoktur. Şimdi Ankara Anadolu Medeniyetleri Müzesinde, 40 bine yakın tablet var. Bu tabletlerin yarısından fazlası Kültepe'den, diğerleri ise Boğazköy'den. Eğer bu müzedeki Kültepe tabletleri, çıktığı yere getirilirse, yani Kültepe'ye getirilirse, dünyanın en büyük tablet koleksiyonu Kayseri'de olacak!

Planladığımız müze veya ziyaretçi merkezi özellikle ziyaretçiler için çok önemli. Bildiğiniz gibi her hafta sonu Kayseri'den Kültepe'ye kültür turları gerçekleştiriliyor: Belediyemiz tarafından 2007 yılından beri "Tarihe Yolculuk- Kültepe Kaniş Karum Turları" isimli bir proje yürütülüyor. Böyle bir projenin benzeri dünyada yok. Dünyada eşi benzeri olmayan bu uygulamada, Kayseri Büyükşehir Belediyesi tarafından sağlanan bir ya da iki otobüsle, Kayserililer Kültepe'ye getiriliyor ve gezdiriliyor. Bu kapsamda ayrıca bir de dünyada örneği olmayan bir tiyatro oyunu sergileniyor. Bizim normalde 5 saatte anlatabileceğimiz bilgi, yarım saat içinde, ziyaretçiye yoğunlaştırılmış bir şekilde veriliyor.

Bu gibi faaliyetlerle, projelerle biz Kültepe'yi Kayseri'ye tanıtmak istiyoruz. Bu yolda güzel adımlar attık. Bu yeterli mi? Bizce değil. Elimizden gelen her türlü medya ortamını kullanarak Kültepe'yi tanıtmak için çabıyoruz. Bu çalışmalarını sürdürürken gelen ziyaretçiye kalıntıları daha iyi gösterebilmek için bazı restorasyon projeleri yapıyoruz.

Tüm tanıtım çalışmalarından daha da önemlisi, 2014 yılında Kültepe "UNESCO Dünya Kültür Mirası Geçici Listesi'ne girdi. Bu, bir ören yerinin dünyada tanıtımı için çok önemli bir kriter. İnşallah 2015 yılındaki ilk toplantıda, Kültepe tabletleri de "UNESCO Dünya Belleği" listesine girecek. Daha ne olsun.

Dünya'da bu kriterlere sahip kaç yer var?

"Ama, önce Kayseri'ye Kültepe'yi tanıtmak lazım!"

Aslında Kayseri'yi ve Kültepe'yi tanıtmak adına bir takım düşüncelerimiz var. Ama bunlar nasıl hayata geçer bilemiyorum. Benim hayalim, Kapadokya'dan Kayseri'ye buharlı lokomotiflerle turist getirmek. İncesu'da tren hattı var. Kapadokya'dan alınan turistler İncesu'dan nostaljik bir lokomotifle, buharlı kara trenle Kültepe'ye kadar taşınabilir. Kayseri'deki eski istasyon binaları da butik otele çevrilir. Turistler bir gün Kültepe'ye götürülürken, bir gün de Erciyes'e çıkarılır. Gerçi yeni projeler kapsamında Erciyes'e gelen adam öyle hemen bir günde gitmez ama, gelen turistler biz diyelim bir gün Erciyes'te, bir gün de Kayseri'de kalsa, fena mı olur?

Prof. Dr. Fikri Kulakoğlu'na verdiği bilgilerden dolayı teşekkür ediyoruz.

Uzman Perspektifi

Ali DURMUŞ

Kayseri Yatırım Destek Ofisi Uzmanı

OTELLERİNİZ EKOLOJİK Mİ ?

2050 yılında 10 milyar sınırına dayanması beklenen dünya nüfusunun ve sürekli ivme kazanan turizm hareketliliğinin çevresel etkileri gün geçtikçe daha çok hissedilmektedir. Hem kaynakların sınırlı ve bilinçli tüketilmesi hem de tüketirken çevreye verdiği tahribatin minimuma indirilmesi tüm gelişmiş ülkeler için en önemli konular arasında yer almış ve çözüm arayışları başlamıştır.

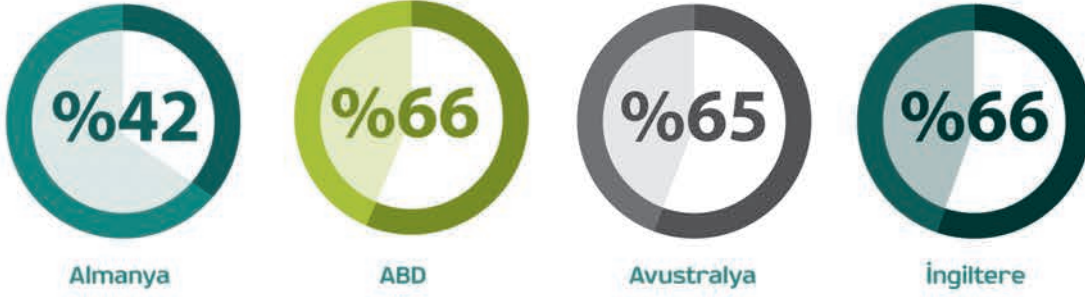
- Tüketim ve ulaşımın neden olduğu enerji ve doğal kaynak kullanımı,
- Turistik tesis inşaatlarının neden olduğu çevresel etkiler,
- Atık üretimi

gibi sorunlar turizm sektörünün çevresel etkilerine örnek teşkil edebilecek üç ana etmendir.

Turizmin temel kaynaklarından bir tanesi olan ekolojik kaynakları etkileyen çevresel etkiler minimize edilemez veya tamamen ortadan kaldırılamaz ise turizm bundan ilk zarar görecektir.

Artan kamuoyu bilinci de turizm işletmecilerini bu konularda önlemler almaya zorlamaktadır. Öyle ki, otel müşterilerinin ekolojik etkileri daha düşük olan tesisleri tercih etme eğilimleri gün geçtikçe artmaktadır.

Ülkelere göre çevreye duyarlı otelleri tercih eden turist oranı

Turizm sektöründe başı çeken otellerin çevreye büyük oranda etkileri bulunmaktadır. Örneğin standart 4 kişilik bir aile günde yaklaşık 450 litre su harcarken, lüks bir resort otel odasındaki bir misafir ise gecede ortalama 1.000 litre su harcamaktadır. Ayrıca otellerdeki kişi başına düşen enerji tüketiminin konutlara nazaran 2-3 kat daha fazla olduğu tahmin edilmektedir. (Eko Yapı Dergisi, Ağustos 2014)

Hal böyleyken, turizm sektöründe 'Sürdürülebilir Turizm' tanımı ön plana çıkmaktadır. Sürdürülebilir Turizm kısaca; turizmin faaliyetleriyle çevreye verdiği olumsuz etkilerinin, enerji, su ve atık yönetimi gibi yöntemlerle azaltılması ve ayrıca ürün ve hizmet sağlamada bölge kaynaklarından öncelikli faydalanılarak istihdam fırsatları sunulması ve ekonomik katkılar sağlanmasıdır.

Turizm tesislerinin çevreye duyarlılığı konusunda ilk öncülüğü yapan kuruluş; oluşturduğu "Avustralya Çevresel Uygulama Standardı" ile ATIA (Avustralya Turizm Cemiyeti)'dir.

Benzer kaygılarla, ülkemizde de AB ve uluslararası kriterler göz önüne alınarak gönüllülük esasına dayanan "Yeşil Yıldız" projesi hazırlanmıştır.

Yeşil Yıldız Sertifika Örneği

"Sizler de bu Yeşil Yıldız sertifikalı işletmeler arasında yer almak, işletmenizi ve TR72 Bölgesi'ni bir adım öne taşımak istemez misiniz?"

TURİZM ÇEVRELERİNDE YENİ BİR KAVRAM "YEŞİL YILDIZ"

Yeşil Yıldız, Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın başlattığı "Çevreye Duyarlı Konaklama Tesisleri Projesi" kapsamında Bakanlık belgeli konaklama tesislerine, belirlenen kriterlere uymaları koşuluyla verilen mevcut Turizm İşletmesi Belgesi'ndeki yıldızların yeşil olarak gösterildiği ve plakette üzerinde çevreye duyarlı tesis ibaresinin yazıldığı bir çevre etiketi (Eko-Label) uygulamasıdır.

Kültür ve Turizm Bakanlığı önemli bir çalışma yaparak 22 Eylül 2008 Tarihli Resmi Gazete'de yayınlanan tebliğ ile; çevre bilincinin geliştirilmesi, turistik tesislerin çevreye olan olumlu katkılarının teşvik edilmesi amacıyla, çevreye duyarlı konaklama tesislerine "Yeşil Yıldız" belgesi verilmesi uygulamasına başlamıştır.

Bu belgenin, Avrupa Birliği (AB) uyum yasaları çevresinde, tüm dünya tarafından tanınan Eco-Label (European Flower) ile değiştirilmesi planlanmaktadır.

Aralık 2014 tarihi itibarıyla, Türkiye'de Turizm İşletme Belgeli 4.000'e yakın tesis bulunmaktadır. Bu tesislerin yaklaşık 250 tanesi (%6,3'ü) Yeşil Yıldız sahibidir. Yeşil Yıldız sahibi tesislerin illere göre dağılımında Antalya başı çekmekte olup, arkasından İstanbul, İzmir ve Muğla gelmektedir.

ÇEVREYE DUYARLI BİR TESİS NASIL OLUNUR?

İşletmenin su, ısıtma ve soğutmadaki enerji tüketimi, kullanılan kimyasal maddeler ve ortaya çıkan atık miktarını gösteren verileri toplaması ve izlemesi, ilerlenecek yolun oluşturulmasında kullanılacak en önemli verilerdendir. Havalandırmadan bulaşık ve çamaşır makinelerine tüm tesisat ve donanımların koruyucu bakım ve onarımının periyodik hale getirilmesi, kontrollerle işleyişin gözetim altına alınması yapılacak çalışmalar arasındadır.

Odalarda elektrik sisteminin müşteri odadan ayrıldığında otomatik kapanması, ısıtma ve soğutmada merkezi sistem kullanılması, enerjide sera gazı yayan kömür ve ağır petrolerden uzak durulması ve odaların en az yarısının sigara içilmez olması, yerel yönetim ve idarelerle çevreye duyarlılık çalışmaları yapma ile tesisdeki peyzaj düzenlemesi ve ağaçlandırma işleri, işletmede harekete duyarlı ışıklandırmanın bulunması gibi çalışmaların yanında EMAS, ISO 9001:2000 Kalite Yönetim Sistemi, ISO 14001:2004 Çevre Yönetim Sistemi ve Mavi Bayrak gibi, sahip olunan her sertifika da işletmelere artı puan kazandıracaktır.

SÜREÇ NASIL İŞLİYOR ?

Başvuru yapan tesisler, farklı puanlara sahip 122 kriter üzerinden değerlendirilmektedir. Değerlendirme sonucunda Yeşil Yıldız almaya hak kazanan tesis/otel/tatil köyünün girişindeki plakette, sınıfını gösteren yıldızlar yeşile boyanıp, plaket üzerinde "Çevreye Duyarlı Tesis" ibaresi yer alır.

YEŞİL YILDIZIN SÜRESİ NE KADARDIR?

Gerekli kriterleri sağlayarak Bakanlıkça yapılan denetimlerde uygun bulunan tesisler, her 2 yılda bir tekrar denetlenerek Yeşil Yıldız'ın devamlılığı sağlanmaktadır.

YEŞİL YILDIZIN AVANTAJLARI NELER?

- İşletme ölçeğinde maliyetler orta vadede azalmakta, su ve enerji tasarrufu sağlanmaktadır.
- İşgücünün optimal kullanımı sağlanmaktadır.
- Çevreye zarar veren maddelerin tüketimi ve çevreye verdikleri zarar azalmaktadır.
- Yenilenebilir enerji kaynaklarının kullanımı teşvik edilmiş olur.
- Tesisler ve çevre arasındaki uyum artmaktadır.
- Yatırımlar yapılmadan önce çevreye duyarlı olarak planlama yapılır.
- Pazarlama aşamasında avantaj sağlanmaktadır.
- Çevresel duyarlılık konusunda bilincin artmasını sağlar.

ÇEVREYE DUYARLI KONAKLAMA TESİSİ (YEŞİL YILDIZ) BELGELİ İŞLETMELERE ELEKTRİK İNDİRİMİ

Kültür ve Turizm Bakanlığı'ndan Çevreye Duyarlı Konaklama Tesisleri (Yeşil Yıldız) belgesi almış işletmelerin, tükettikleri elektrik enerjisi ve su tüketim bedellerinin bir kısmı bütçeden karşılanabilmektedir.

Bu işletmelerde elektrik enerjisi desteği tutarı, tüketilen elektrik enerjisi giderlerinin tesisin bulunduğu ildeki mesken ve sanayi abonelerine uygulanan tarifelerden en düşüğü ile kendi abone grubuna uygulanan tarife arasındaki fark kadardır. Elektrik enerjisi desteği ödemeleri, Kültür ve Turizm Bakanlığı bütçesine konulan ödenekten karşılanmaktadır.

Elektrik enerjisi indirimi hakkında detaylar için; 8 Temmuz 2013 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanan "Çevreye Duyarlı Konaklama Tesisleri (Yeşil Yıldız) Belgeli İşletmelere Elektrik Enerjisi Desteği Hakkındaki Bakanlar Kurulu Kararı" incelenebilir. Öte yandan, diğer kamu kurum ve kuruluşların elektrik enerjisi desteklerinden yararlanan veya yararlanacak işletmeler bu karar kapsamındaki elektrik enerjisi desteğinden yararlanmak üzere müracaat edemeyecektir; bunu da hatırlatmakta fayda var...

YEŞİL YILDIZI KİMLER ALABİLİR?

"Turizm İşletmesi Belgeli Konaklama Tesislerine, Çevreye Duyarlı Konaklama Tesisleri Belgesi Verilmesine Dair 2008/3 Sayılı Tebliğ" de belirtilen koşulları sağlayan ve Bakanlıktan onaylı Turizm İşletmesi Belgesi'ne sahip konaklama tesisleri "Yeşil Yıldız" sertifikası alabilir.

YOZGAT'TA TARİH CANLANIYOR

Yozgat Belediyesi Peyzaj Mimarı Ayşe ALPASLAN ile Tol Çarşı projeleri üzerine görüşme gerçekleştirdik.

Tol Çarşı'nın ismi nereden gelmektedir? Çarşının tarihinden ve Yozgat için ticari öneminden bahseder misiniz?

Tol Çarşı ismini "tul= uzun" anlamından almıştır. Uzun bir yerleşim biçimine sahip olmasından dolayı "uzun çarşı" denilmiştir. Tol Çarşı'nın tarihi 1780'li yıllara dayanır. Çarşı, Kapıcıbaşı Çapanoğlu Mustafa, Süleyman ve Abdülfettah Bey'ler tarafından 1780-1798 yılları arasında yaptırılmıştır. Tol Çarşı yapıldığı dönemde toplam dükkan sayısı 163 adettir. Dükkanlar sarı kesme taştan yapılmış, kareye yakın dikdörtgen veya dikdörtgen planlı beşik tonoz örtülüdür. Dışarıya dikdörtgen kapı ile veya yuvarlak kemerle açılır. Günümüzde yok olan bazı dükkanlar ise üçgen alınlıklı idi. Dükkanlardaki bu mimari yapı zamanla tahrip olarak şu anki halini almıştır.

Tol Çarşı Yozgat için ticari açıdan büyük önem taşımakta idi. İlk dönemlerinde Yozgat'ın can damarıymış denilse abartılmış olunmaz. Ancak zamanla geçirdiği tahribatlar, birçok dükkanın yok olarak parmakla sayılır derecede azalmış olması ve çevresindeki tarihi dokunun yok edilmesi çarşının hem ticari hem de tarihi önemini büyük oranda yitirmesine neden olmuştur.

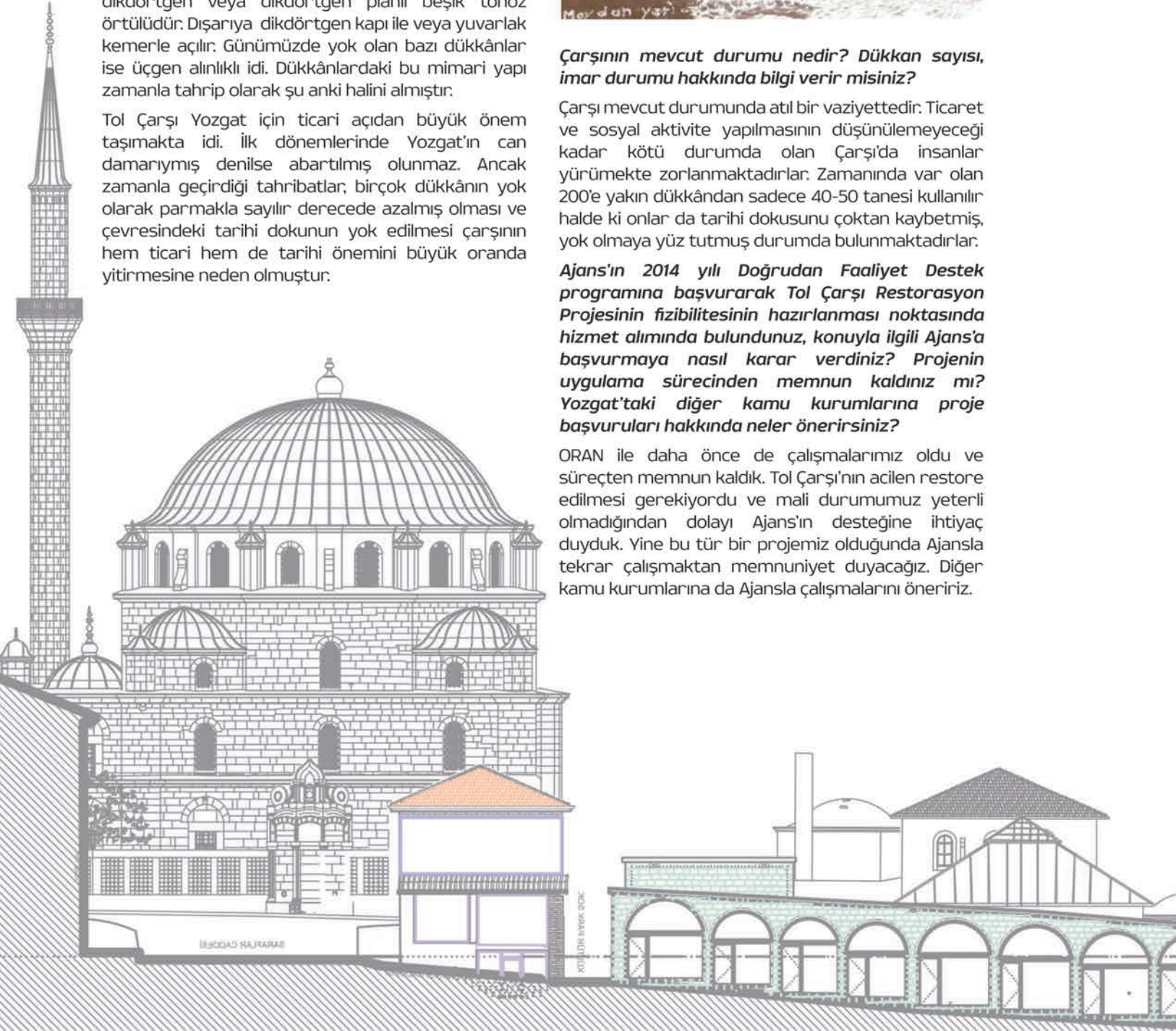

Çarşının mevcut durumu nedir? Dükkan sayısı, imar durumu hakkında bilgi verir misiniz?

Çarşı mevcut durumunda atıl bir vaziyettedir. Ticaret ve sosyal aktivite yapılmasının düşünülmemeyeceği kadar kötü durumda olan Çarşı'da insanlar yürümekte zorlanmaktadır. Zamanında var olan 200'e yakın dükkândan sadece 40-50 tanesi kullanılabilir halde ki onlar da tarihi dokusunu çoktan kaybetmiş, yok olmaya yüz tutmuş durumda bulunmaktadır.

Ajans'ın 2014 yılı Doğrudan Faaliyet Destek programına başvurarak Tol Çarşı Restorasyon Projesinin fizibilitesinin hazırlanması noktasında hizmet alımında bulundunuz, konuyla ilgili Ajans'a başvurmaya nasıl karar verdiniz? Projenin uygulama sürecinden memnun kaldınız mı? Yozgat'taki diğer kamu kurumlarına proje başvuruları hakkında neler önerirsiniz?

ORAN ile daha önce de çalışmalarımız oldu ve süreçten memnun kaldık. Tol Çarşı'nın acilen restore edilmesi gerekiyordu ve mali durumumuz yeterli olmadığından dolayı Ajans'ın desteğine ihtiyaç duyduk. Yine bu tür bir projemiz olduğunda Ajansla tekrar çalışmaktan memnuniyet duyacağız. Diğer kamu kurumlarına da Ajansla çalışmalarını öneririz.

Tol Çarşı, Çapanoğlu Büyük Camii külliyesi içerisinde yer alan, Yozgat'ın tarihi nitelikteki nadide çarşılarından biridir

Restorasyon sürecinden bahsedermisiniz? Restorasyonla çarşıda ne gibi değişiklikler yapılması öngörülmüyor, bu değişikliklerin çarşının yanı sıra Yozgat'taki diğer yapılara yansımalarının nasıl olacağını düşünüyorsunuz?

Restorasyon projesi, Yozgat'ın doğal, kültürel, mimari, tarihi, ekonomik, estetik, görsel değerlerini ve özgün kimliğini koruyarak ön plana çıkaran bir anlayışla hazırlandı. Restorasyon sürecinde Tol Çarşı'nın zamanla yok olan ve yok olmaya yüz tutan dükkânları tekrar canlandırılarak aslına uygun şekilde aktif hale getirilecektir. Restorasyonla, çarşıda tahrip edilen tarihi dokunun daha fazla kaybolmasını önlemek, geçmişten günümüze kadar sayısı azalmış olan tarihi dükkânları ve tarihi caddeyi tamamen yok olmaktan kurtarıp orijinal halleriyle muhafaza ederek kentimizde çok az sayıda bulunan tarihi ve kültürel yapıların korunması öngörülmektedir. Tol Çarşı'daki restorasyon sonucunda örnek bir koruma alanı oluşturularak, çarşı çevresinde bulunan ve Yozgat genelindeki yok olmaya yüz tutmuş diğer tarihi mekanların da restore edilmesine örnek teşkil edeceğini düşünüyoruz.

Verdiğiniz bilgiler için teşekkür ederiz.

TEKNOLOJİYE BİR ADIM DAHA YAKIN NANO YAPILAR

ERCİYES NANOTEKNOLOJİ ARAŞTIRMA MERKEZİ

Erciyes Üniversitesi Nanoteknoloji Araştırma Merkezi (ERNAM) Müdürü ve Erciyes Üniversitesi Malzeme Bilimi ve Mühendisliği bölüm başkanı Doç. Dr. Mehmet HANÇER ile ERNAM'ın kuruluşu ve çalışmaları hakkında bir röportaj gerçekleştirdik.

ERNAM'ı ve sizi tanıyabilir miyiz öncelikle?

ERNAM'ın temelleri 11 Nisan 2011'de dönemin Cumhurbaşkanı Abdullah Gül tarafından atıldı ve 2013 Nisan ayında tam kapasite ile çalışmalarına başladı. Erciyes Üniversitesinin öz kaynakları ve Kayserili hayırsever işadamları Fevzi Mercan'ın destekleri ile yapımı tamamlandı. Tamamen araştırma faaliyetleri için tasarlanan ve kullanılan ERNAM 2.000 m²'lik bir kapalı alanda kurulmuştur. Merkez 7 adet özel donanımlı laboratuvar ve temiz odalarla araştırmacılara hizmet vermektedir. Üretim karakterizasyon faaliyetlerinin yapıldığı, laboratuvar atmosferindeki organik ve inorganik partiküllerin arındırıldığı özel malzemelerden inşa edilmiş 200 m² büyüklüğünde temiz odaları ile Ankara'nın doğusundaki en kapsamlı nanoteknoloji araştırma merkezi olma niteliğini kazanmıştır.

Merkezde projeler genel olarak, fonksiyonel akıllı kaplamalar, nanokompozit ince film üretimi, yeni nesil lityum iyon bataryaları, yenilikçi nanodesenleme yöntemleri, nano yapı sentezi, buzlanma ve korozyon önleyici kaplamalar, antibakteriyel ve antikorozif ambalaj malzemeleri, radar emici ince kaplamalar, tek tabaka grafen tabanlı yeni nesil aygıt geliştirilmesi, yapay kemik üretimine yönelik bio-nano polimer malzemeler üzerine yoğunlaşmıştır.

Sizin ERNAM da işe başlama hikayeniz nasıl oldu?

1991 yılı İstanbul Teknik Üniversitesi Maden Fakültesi mezunuyum. Yine aynı üniversitede 4 yıl araştırma görevlisi olarak lisans sonrası çalıştım. Daha sonra Malzeme ve Metalürji mühendisliği alanında doktora için ABD'ye gittim ve 17 yıl Amerika'da yaşadım, bunun 12 senesinde doktora sonrası özel sektörde Ar-Ge alanında uzman olarak çalıştım. Biliyorsunuz, araştırma sabah dokuz akşam beş arası yapılacak bir şey değil, kemiklerinize kadar işler, gece aklınıza yeni bir şey gelir uyuyamazsınız, cumartesi, pazar gece gündüz fark etmez, denemek anlamak bakmak istersiniz. Bu sebeple büyük şehirde araştırmacı olmayı hiç düşünmedim. Çünkü araştırmacı olarak laboratuvarlarımıza yakın ikamet etmek bizim için olmazsa olmazdır. Rektörümüz sayın Fahrettin Keleştemur'un daveti ile Erciyes Üniversitesine 2010 yılında ABD'deki işimden istifa edip geldim, 2013 yılında üniversite öz kaynakları ve hayırseverlerin de desteği ile 1,5 sene gibi kısa bir sürede ERNAM'ı bugünlere getirdik. Burası can suyunu üniversiteden aldı ama bundan sonra

yoluna kendi çabasıyla devam edecek. Biz büyüdükçe merkez büyüyecek, merkez büyüdükçe biz büyüyeceğiz. Amerika'dan gelen ve daha büyük üniversitelerden teklif aldıkları halde bizi tercih eden bir çok arkadaşlarımız oldu, hala da çok iyi özgeçmişlere sahip başvurular alıyoruz. İmkânlarımızı gören yurt dışında kendilerini yetiştirmiş arkadaşlarımız aramıza katılmak istiyorlar. Özellikle Kayserinin imkânları, trafik sorunu olmaması ve huzurlu aile ortamı da arkadaşlarımızı cezbediyor. Araştırmacılarımızın gece kafasına bir şey takılsa bisikletlerine atlayıp gelebiliyor ve elektronik sistemimiz sayesinde gece dahi çalışmalarına devam edebiliyorlar. Bu şartları büyük şehirlerde bulmak zor oluyor.

Şunu belirtmek isterim burası merkezi bir analiz laboratuvarı değildir. Daha çok proje esaslı çalışan bir tesistir. Biz burayı özel sektör gibi işletiyoruz, devlet ve özel sektörden proje alamazsak burayı işletmemiz mümkün olmaz. Bize hocalarımız başvuruyor, benim şöyle bir çalışma fikrim var gelip yapacağım şeklinde. İlk aşamada yani proje fizibilite aşamasında onlardan para talebimiz olmuyor. Bizim işletme anlayışımızın amacı saatliği 200-300 TL'den cihaz çalıştırmaktan ziyade 300-400 bin TL'lik TÜBİTAK, SAN-TEZ, TEYDEB ve özel sektör projeleri çıkarmak. Böyle projeler çıktığında burası misyonunu tamamlamış olacaktır. Merkezimizin döner sermayesi de var fakat burada çalışan arkadaşlarımızın henüz hiç biri döner sermayeden ücret almıyor, elde edilen gelirler yine merkezin sarf malzemesi, cihaz alımı gibi ihtiyaçları ve kongre konferans katılımı gibi meslek içi eğitimi uzmanlığı özendirici motive edici faaliyetlerde kullanılıyor.

Sizce Türkiye'de Üniversite- Sanayi iş birliği önündeki engeller nelerdir?

17 sene Amerika'da bulundum bunun 12 senesinde özel sektörde Ar-Ge üzerine çalıştım. Bu son 5 yılda gözlemlediğim kadarıyla Türkiye'nin araştırma altyapısının içinden ipliğe her şeye ihtiyacı var. Nasıl yeni ev kurduğunuzda çatal kaşık iğne iplik her şeye ihtiyacınız olur ya bunun gibi basit temel şeylere dahi ihtiyaç var Türkiye'de. Bir örnek vereyim; biz burada grafen üretiyoruz, dünya grafen üretiminde nerede ise biz de ordayız. Ama grafen üretiminde gerekli olan yüksek saflıkta metan ve diğer sarf malzemelerini Türkiye'de bulamıyoruz. Bu çok acı tabii, siz dünyanın en önde teknoloji ile bir şeyleri üretiyorsunuz ama böyle basit bir içeriği bulamıyorsunuz ve dolayısıyla bu teknolojiyi maliyetleri çok yüksek çıktığından alt sektörlerde uygulayamıyorsunuz.

“Önümüzde bir pasta var ve şu an bu pastayı 100 kişi bölüşüyoruz seneye bu sayı 110 olacak, ertesi sene 150 olacak, pasta aynı giderek dilim küçülüyor. Sizin farkınız ne? Bir farkınız olacak ki korkmayacaksınız!”

Ben TÜBİTAK proje panelisti olarak proje değerlendirme komitelerine katılıyorum, sanayiden gelmenin avantajı ile de bakın bu ürüne dönmez, yapılabirlik riski çok yüksektir; bunun zaten alternatifi var, bunun artısı nedir, daha mı ucuzdur, daha mı hassastır, daha mı hızlıdır diye soruyorum. Aldığım cevap ilginç; olsun bu literatürde bir boşluğu dolduracaktır deniliyor. Yani özgünlük adı altında, literatürde bir boşluk doldurma adına, yapılan çalışmalar ürüne dönüşemiyor ve böylece üniversite sanayi iş birliğine hizmet etmiyor ve dahası siz o çalışmayı yaparken kimyasalınızı, beherinizi dahi dışarıdan alıyorsunuz. Çünkü bu malzemelerin hiç birinin üretimi özgün değil. Ama birilerinin bunları üretmesi gerekiyor, değil mi? Malzeme ve materyalleri aldığımız ülke satmıyorum derse bilim adına hiçbir şeyiniz kalmıyor elinizde. 40.000 \$'a yurt dışında satın alabileceğiniz bir cihaz buraya size 90.000 \$ mal oluyor.

Sanayide çalıştığım zamanlarda afaki fikirler ile uğraşmazdık. Hep öğrencilerime söylerim her fikir iyi fikir değildir. Hep elimizdeki ürünü geliştirmek üzerine çalışırdık. Tabii ki yeni ürünlerimizde olurdu perde arkasında ama bunların gelişmesi için belki bir 10 yıl gerekirdi. Yeni buluşumuz o süre boyunca perde arkasında testleri yapılarak geliştirilmeye devam ederdi. Ama ön planda da son hızla mevcut olanı geliştirme çalışmalarımız sürerdi. Bakıyorsunuz ABD de bir cep telefonu satan ve 200 bin çalışanı olan bir şirketin Türkiye'nin gayri safi milli hasılası (yaklaşık 800 milyar dolar) kadar birikmiş bir nakit var. Cep telefonunun teknolojisi çok yeni değil, özgün değil, yüksek bir teknoloji ürünü hiç değil, fakat bu şirketler, müşterinin beklentilerini ve gelecekteki ürün kullanma davranışlarını iyi vizyon ettikleri için ürünleri kapış kapış satılıyor.

Esasında yurt dışında üniversite sanayi iş birliği hususunda sıkıntı çok az diyebiliriz. Oralarda bu konular aşılmış durumda, hatta benim şahit olduğum Ar-Ge çalışmalarında kurumsal sanayi işletmeleri üniversitelerin de çok önünde. Aslında devlet büyüklerimiz bunun farkında bu sebeple son yıllarda bu hususun altını çiziyorlar her fırsatta. Sattığımız her ürünün 2 lirası ileri teknoloji 98 lirası senin benim onun herkesin yapabileceği şeyler. Sanayici ile konuşurken; “Bakın önümüzde bir pasta var ve şu an bu pastayı 100 kişi bölüşüyoruz seneye bu sayı 110 olacak, ertesi sene 150 olacak, pasta aynı giderek dilim küçülüyor. Sizin farkınız ne? Bir farkınız olacak ki korkmayacaksınız!” diyorum. Sanayi bize genelde yangın var modunda geliyor; sanayici ne zaman başına bir problem gelse o zaman üniversiteye gider; bu yurt dışında da böyledir bunu böyle kabul etmek gerekiyor.

Ama şöyle bir durum ortaya çıkıyor: sanayici yangın var modunda acil yardım istemek için geliyor fakat üniversite hocası konunun detayına o kadar hâkim değil. Aslında bu da çok normal. Neden, çünkü sanayicinin prosesini, üretim yöntemini sanayiciden daha iyi kimse bilemez, o yılların deneyimi ile düğmeyi ne tarafa çevirdiğinde nasıl bir etki yarattığını çok iyi bilir. Çok az sayıda benim gibi, bazı üniversite hocalarının da sanayi tecrübesi var; onlar farklı ama onun dışında diğer hocalarımız yükselmek için sanayi tecrübesi edinmiyorlar, bu da kimsenin suçu değil. Çünkü akademik yükseltme sistemi bunu gerektirmiyor. Hal böyle olunca hoca hemen bir cevap ile dönemiyor; bu da arada anlaşmazlıklara sebep oluyor. Hocalar yangın söndürme modunda sanayicilere bir katkıda bulunamaz ama o şöyle der; “Ben sizin ürününe farklı bir şey katayım yeni bir teknoloji katalım bir sonraki ürününüz katma değeri daha yüksek, teknolojisi daha iyi seviyede, farklı bir şey olsun, pastada bir farklılığınız olsun.” Pasta değişirse de sizin pastadaki payınız artar. Biz sanayiciye bunun uyarısını sıklıkla yapıyoruz bakın farklı bir şeyler yapmazsanız hepinizi bekleyen son bu. Diğer taraftan hocaların ortaya çıkardıkları ürünün sanayideki üretim, maliyet ve koşulları hakkında pek fikri yok. Bu da buluşların ürüne dönüşme aşamasında büyük engel teşkil ediyor.

Neden bir yabancının otomobiline 70-80 bin lira para veriyorum diye düşünüyorum. Siz her bir ithal araca bu meblağları verdikçe onların Ar-Ge'sini en az bir 10 bin lira ile desteklemiş oluyorsunuz. Dolayısı ile aslında sizin ülke olarak otomobil yapma şansınızda giderek daha da azalıyor.

Bazen hoca ile şirket arasında patent hakkı sorunlarından dolayı da güzel projeler yarıda kalıyor. Şirketlerin avukatları araya girince fikri mülkiyet hakları konusu zorlaşıyor; karşılıklı güven problemi ortaya çıkıyor; proje daha doğmadan ölüyor. Bu da üniversite - sanayi iş birliğinin önündeki bir diğer engel olarak sayılabilir.

Malum Türkiye'de sanayi içerisindeki KOBİ oranı oldukça yüksek. Bir yerde KOBİ'ler bir süre sonra sınıf atlayamıyorsa bir üst ölçeğe geçemiyorsa burada bir sorun var demektir. Ekonominin büyük bir kısmında onlar olduğu için Türkiye'de de bu gibi kurumların bir üst sınıfa geçmeleri için büyük destekler veriliyor. Fakat burada özellikle küçük işletmelerin bu imkânlara olan ilgisizliği büyük sorun teşkil ediyor.

Bir bilim adamı olarak başka bir ülkenin otomobilini kullanmak bana acı veriyor. Aracıma her bindiğimde, bende iyi eğitim aldım en iyi yerlerde çalıştım, neden kendi otomobilimi yapamıyorum, neden bir yabancının otomobiline 70-80 bin lira para veriyorum diye düşünüyorum. Siz her bir ithal araca bu meblağları verdikçe onların Ar-Ge'sini en az bir 10 bin lira ile desteklemiş oluyorsunuz. Dolayısı ile aslında sizin ülke olarak otomobil yapma şansınızda giderek daha da azalıyor. Çünkü aradaki mesafe daha da artıyor. Tüketicilerin bu konuda bilinçli davranması gerekiyor; eğer bilinçli tüketici değilseniz ve çocuklarınıza iş bulmakta zorlanıyorsanız, kusura bakmayın sorumlusu sizsiniz. Bakınız birçok ülke önce kendi iç tüketimi ile kalkınmıştır. Japonya, Kore, ABD önce kendi insanlarına otomobil yapmıştır. Ondan sonra orda öğrendikleri ile yurt dışına açılmışlardır. Artık dünyada kıran kırana bir yarış söz konusu. Nasıl olacak; önce iç pazara yönelik ürünler yapacaksınız orda öğreneceksiniz kapital elde edeceksiniz, Ar-Ge yapacaksınız. Ondan sonra yurt dışına daha rekabetçi ürünlerle açılacaksınız hemen uçak hemen araba üretmek çok zor. Türkiye de araba üretilsin bilinçli tüketici olarak ilk alıcı benim, ama şu şartla; ikinci alışım da otomobil ilk aldığımdan çok daha gelişmiş olacak. Birde tabi ve en önemlisi işin eğitim boyutu var. Eğitim sistemimizde merak yok edilmiş, ezberci, kalıpcı, statükocu bir sistem hakim olmuş. Merak olmayınca özellikle bilim alanında hiç bir şey olmuyor emin olun. Çocukların merakını öldürmeyecek sistemler geliştirmeliyiz. Araştırmacı, sorgulayıcı çocuklar yetiştirmeliyiz. Kimse ben bir buluş yapayım diye yola çıkmaz, hep bir ihtiyaçtan bir meraktan doğar buluşlar. İlla bir üniversite hocası buluş yapacak diye bir şey yoktur, lise mezunu bir insan da, yaşlı bir çiftçi de bir buluş yapabilir. Yüksek üniversite puanları ile en iyi üniversitelere aldığımız zehir gibi çocukların birçoğunun mezuniyet sonrası amacı riski olmayan, bol ücretli, bol tatilli bir devlet dairesine memur olmak oluyor. Böylece sırf ekmek peşinde koşan, rahatına son derece düşkün, vizyon yitirmiş bir nesille karşı karşıya kalıyoruz.

Bir yerde KOBİ'ler bir süre sonra sınıf atlayamıyorsa bir üst ölçeğe geçemiyorsa burada bir sorun var demektir.

Amerika'da ilgimi çeken bir nokta da devlet kurumlarının, örneğin Amerikan ordusunun kendi araştırma geliştirme departmanlarının ve doğrudan kendi fonlarının olmasıydı. Doğrudan kendisi araştırmacılara proje ve fon verebiliyor ve hatta kendi araştırma merkezleri var. Bunlar kendi geliştirdikleri çalışmalar dışında hangi üniversitede hangi hoca ne çalışmalar yapıyor biliyor ve doğrudan aracısız/panelsiz/hakemsiz o kişiye gidip; "Şu konuda bir proje yapar mısınız?" şeklinde teklifler götürüyor ve bu sayede nokta atışı kontrolü daha mümkün olan başarılı projeler elde ediyorlar. Şu anda, nerede ise tüm Ar&Ge projelerinin Tübitak eli ile dağıtılması büyük risk teşkil ediyor bunu en kısa zamanda çeşitlendirmemiz tek kurumun tekelinden çıkarmamız gerekmektedir.

Özgünlük diye diyoruz, son elli yılda dünyada o kadar çok şey bulundu ki, özgünlük adına sırf özgün olsun diye, afaki şeylerle uğraşıyoruz. Sanayici bu konuda daha ileri görüşlü, hiçbir sanayici ispatlanmamış, fizibilitesi yapılmamış çalışmaya para yatırmaz. TÜBİTAK 1001 dışındaki tüm programlarda özgünlükten ziyade, ilk bakılması gereken ülkeye katacağı katma değer, yapılabiliği ve uygulamaya dönüştürülebilirliği olmalıdır. Bu programlar da görevlendirilen hakem ve panelistlerin de bunun bilincinde olan sadece uzman kişilerden seçilmesi zorunludur. Bir üniversite hocası gece derslerine girdiğinde TÜBİTAK projelerinden aldığı paradan çok daha fazlasını alabiliyor. Aylarca emek verilip TÜBİTAK'ta sunulan projeler birçok engeller ile karşılaşılıyor, panelistlerin/hakemlerin kişisel sorunlarına takılıyor. O zaman bu hoca niye proje yapsın?

Şu an sağlanan destekler Amerika'dan daha fazla. Yukarıda hakikaten çok güzel kararlar alınıyor. Devlet büyüklerimizin bu konuda ufku çok geniş ama ben bunu bir piramite benzetiyorum aşağı indikçe kişisel çıkarlara, gereksiz prosedürlere, statükoya takılmaya başlıyor ve eriyip gidiyor büyük projeler. Yani alınan kararların aşağıda uygulamasında sıkıntılar mevcut.

Şu an devletin yurda dönüş politikaları var biliyorsunuz biz yurt dışında her yere ilanlar verdik beyin göçünü tersine çevirmek için. Belki burada oradaki kadar iyi imkânlar şu an yok fakat geliyor. Zaten bilim adamları için, vizyoner akademisyenlerimiz için para sonradan geliyor. Tabii ki emeğin karşılığı var fakat zaten siz bir şeyler başardığınızda o da devamında geliyor. Paradan ziyade burada araştırmacıları projeler esnasında karşılaşılan zorluklar çok yoruyor, insanları küstürmemek gerekiyor. Bu güvensizlikten, kâğıt bağımlılığından, bürokrasiden kurtulmalıyız. Yurt dışında kimse elektrik idaresinin, belediye su işlerinin yerini bilmez telefonla e-mail ile halledersiniz böyle şeyleri. Bizimde bir an önce bu hıza kavuşmamız gerekiyor. Türkiye 'nin artık boşa harcayacak vakti yok.

Hocam çok teşekkür ederiz bize değerli vaktinizi ayırdığınız için.

Uzman Perspektifi

Ahmet Lütfi ŞAHİN

Kurumsal Yönetim Birimi Uzmanı

TR72 BÖLGESİ MALİ SEKTÖR ANALİZİ

Dünya ekonomisi 2008 yılında geçirmiş olduğu büyük finansal krizden sonra 2014 yılına kadar özellikle merkez bankalarının bu krizle beraber gelen durgunluk döneminde yapmış olduğu hamlelerle ekonomileri yeniden rayına oturtma çabasıyla değişik para politikaları izlediği bir dönemden geçti. Bu dönemde global para piyasalarını en çok etkileyen ABD Merkez Bankası, 2013 yılı sonunda yapmış olduğu değişiklikle günümüze kadar süren ve en çok da etkilerini bu dönemde gösteren yeni bir para politikası sürecine girmiştir. Amerikan doları geçtiğimiz yakın dönemde diğer para birimlerine karşı rekor değer kazanma seviyelerine ulaşmış, gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerin para birimlerinde olduğu gibi Türk Lirası da bu etkiden dolayı dolar karşısında en düşük seviyelere inmiştir.

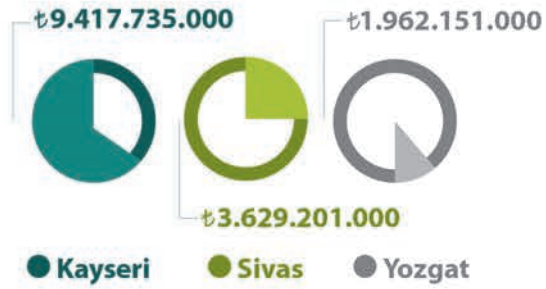
Türkiye Merkez Bankası ise uzun yıllardır üzerinde yoğun olarak çaba sarf ettiği fiyat istikrarından ödün vermemek amacıyla ülke ekonomisinde olası krizlere yol açabilecek her türlü balon tabir edilen sanal genişlemelere imkân vermemek amacıyla kullandığı enstrümanların başında yer alan faiz politikasında son dönemde radikal değişiklikler yapmamıştır. Ekonomi üzerinde olumsuz etkilerinden çok korkulan cari açığın 2011 yılında 75 milyar dolara çıkması, fiyat istikrarını kontrol altında tutmak isteyen Merkez Bankası ve ülke ekonomisi için yeni bir tehdit unsuru haline gelmiş, ekonomik büyüme için en temel unsurlardan birisi olan enerjide dışa bağımlılığı Türkiye açısından frenlenmesi gereken bir durum olarak değerlendirilmiştir. Merkez Bankası iç talebi canlandırma etkisi olacak olan düşük faiz dönemine geçişi mümkün olduğu kadar yavaşlatarak bu konuda temkinli bir politika sergilemiştir.

Önümüzdeki bu süreçte ülkemiz kadar bölgemizin de bu değişikliklerden etkilenmesi kaçınılmazdır. Yukarıda çok özet olarak verilen makro düzeyde etkileşimlerden sonra bölgemizin ve bölgemizde yer alan illerimizin mali sektör verilerinin nasıl olduğuna ve bazı diğer ekonomik veriler itibarı ile 2014 yılının nasıl geçtiğine bakacak olursak;

2014 sonu itibarı ile TR72 illeri bankacılık verileri:

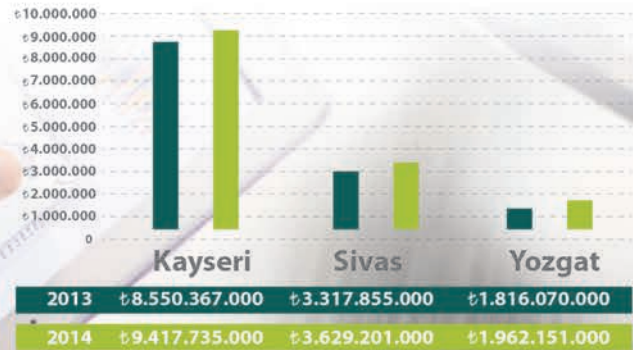
Mevduat

2014 yılı TR72 illeri TL bazında toplam mevduat tutarları

2014 yılı sonu itibarı ile bölge illerinden Kayseri, Sivas ve Yozgat'ta yer alan kurumların ve şahısların banka mevduatları yukarıda yer alan tabloda verilmiştir. Tabloda verilen rakamlar vadeli veya vadesiz olarak hesaplarda bulunan TL, Döviz ve Altın tutarlarının Türk Lirası karşılığını yansıtmaktadır. TR72 Bölgesi olarak toplamda yaklaşık 15 milyar TL tutarında bir mevduat hacmi söz konusudur.

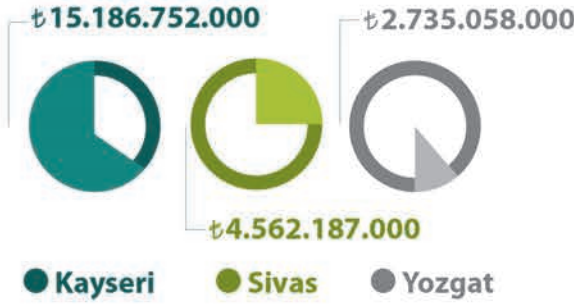
2013 ve 2014 yıllarının karşılaştırıldığı aşağıdaki tabloda ise bu mevduat hacminin önceki yıla göre artış gösterdiği görülmektedir. İl bazında her iki yılın karşılaştırılması sonucu Kayseri için mevduat hacmi artışı % 10,14 olarak, Sivas için mevduat hacmi artışı oranı % 9,38, Yozgat için ise mevduat hacmi artışı oranı % 8,04 olarak gerçekleşmiştir.

Krediler

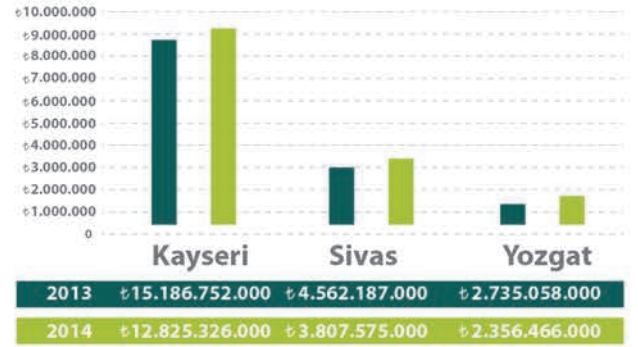
Bölgedeki ekonomik faaliyetlerin hareketliliği konusunda fikir verebilecek bir diğer veri ise mali sektör kurumları tarafından kullanılan kredilerin toplam tutarlarıdır. Aşağıda verilen tabloda TR72 Bölgesi illerinde 2014 yılı sonu itibarı kullanılan kredilerin TL bazında değerleri verilmektedir:

TR72 Bölgesi illeri 2014 yılı TL bazında toplam nakdi kredi tutarları

Yukarıda verilen rakamlar dönem sonu oluşan kredi bakiyelerini göstermektedir. Kayseri bölgedeki iller arasında en yüksek değer olan 15 milyar TL'nin üstünde bir bakiye ile söz konusu yılı kapatmış olup, bunu 4,5 milyar TL ile Sivas ve 2,7 milyar TL ile Yozgat takip etmiştir. TR72 Bölgesi için toplam nakdi kredi bakiyesi ise yaklaşık 22,5 milyar TL olarak gerçekleşmiştir.

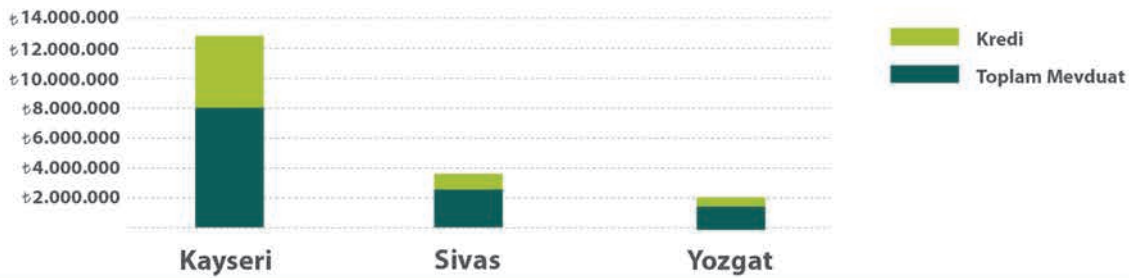
TR72 Bölgesi illeri 2013 - 2014 yılı TL bazında toplam nakdi kredi tutarları karşılaştırması

Yukarıdaki grafikte ise söz konusu iller için 2013 ve 2014 yılları toplam nakdi kredi tutarları karşılaştırmalı olarak verilmektedir. Bölgede yer alan bütün iller için 2014 yılında 2013 yılına nazaran bir artış olduğu gözlemlenmektedir. Oransal olarak en büyük artış %20 ile Sivas ilinde gerçekleşmiştir. Sivas'ı %18 artış ile Kayseri takip etmekte olup Yozgat ilinde nakdi kredi tutarı bir önceki yıla göre %16 artış göstermiştir.

Son olarak bakacağımız grafikte ise il bazında mevcut mevduat tutarlarını ve kredi bakiyelerini karşılaştıracacağız. Aşağıda oluşan tablodan yola çıkarak çok kısa genel bir değerlendirme yapacak olursak, Bölge illerinin tamamında bankalar bazında bulunan tasarruf tutarlarından daha fazla kredi kullanıldığı ortaya çıkmaktadır. Ticari ve sanayi faaliyetlerinin daha yoğun olduğu Kayseri ilinde kullanılan kredi tutarının bankalarda yer alan toplam mevduat tutarından yaklaşık 5,7 milyar TL daha fazla olduğu gözükmemektedir. Sivas ilinde 932 milyon TL şeklinde olan bu fark, Yozgat ilinde ise 772 milyon TL civarındadır. Oransal olarak bir değerlendirme yapılır ise Kayseri ili sahip olduğu mevduatın % 61 fazlası, Yozgat ili % 39 fazlası ve Sivas ili % 25 fazlası kredi bakiyesi ile 2014 yılını kapatmıştır.

TR72 Bölgesi illeri 2014 yılı TL bazında toplam nakdi kredi ve mevduat tutarları

Bölge illerinin tamamının toplam mevduat tutarlarından fazla kredi kullanmış olmasından hareketle, basit anlamda bölgenin dış kaynak kullanarak finansman sağladığı, sahip olunan mevduat tutarlarının yine Bölge içinde değerlendirildiği düşünülebilir.

KAYSERİ TRAFO

Yüksek Gerilim Fotovoltaik (Solar) - Özel Tip Transformatör İmalatının Yapılması Projesi

Kayseri Trafo Sanayi 35 yıllık tecrübesiyle, 5.000 m² kapalı alana sahip tesisinde, enerji, dağıtım, güç trafoları üretimi ve bakım-onarım imkanları ile entegre bir tesise sahiptir.

Kayseri Trafo ortakları Ferhat TEMEL ve Faruk GÖKHAN sadece üretime ve satışa odaklanmış standart yönetimin dışında Ar-Ge faaliyetlerinin önemini gerçek anlamda idrak etmiş ve bunu uygulamaya koyabilmiş örnek girişimcilerdir. Yönetim Kurulu Başkanı Ferhat TEMEL ilk olarak; 2012-2013 yılları arasında, mevcut trafo atık yağlarının değerlendirilmesi ve teknolojiye sunulması amacıyla üniversite sanayi işbirliği içerisinde Türkiye'de ilk ve tek yağ rejenerasyon projesini TÜBİTAK önderliğinde başarı ile tamamlamıştır. Proje ile katma değeri yüksek olan petrol ürünlerinin yeniden kazanımı sağlanmıştır. Bu proje ile Ar-Ge ekibi oluşturan firmanın Orta Anadolu Kalkınma Ajansı ile yürüteceği proje için de altyapı oluşturulmuştur.

Firmanın ORAN projesi ile hayata geçirdiği AG Sarım Hattı ve Trafo Test Sistemi Bölge için birçok yenilik getirmektedir. Bu yeniliklerin başında Fotovoltaik Trafo üretimi yapılabilecek olması gelmektedir. Son dönemde güneş panelleri ile elektrik üretimi dünyada ve ülkemizde avantajlı hale gelmiştir. Artan elektrik fiyatları ve azalan yeraltı kaynakları güneş enerjisini daha da cazibeli kılmış, bu yatırımları daha az riskli hale getirmiştir. Dolayısıyla güneş enerjisi ile elektrik üretimi için gerekli ekipman ve teçhizatların tedariki de değer kazanmıştır. Kayseri Trafo üreteceği Fotovoltaik Trafolar ile güneş enerjisi için artan ihtiyaçlara cevap verebilecektir. Hedef sadece ülke içerisindeki pazar değil aynı zamanda Afrika pazarını da değerlendirebilmektir. Kayseri Trafo kapasite artışı ve çeşitlendirdiği ürünleri ile Kenya'nın ikinci büyük şehri Mombasa'da 21.500 m² kapalı alanda, 25 Milyon dolarlık bir yatırım için ortaklık bağlantısı kurmuş ve 2016 yılında hayata geçirmeyi planlamaktadır.

KADIŞEHİRİ KAYMAKAMLIĞI

“Eğitimde Hedef 12” Projesi

2014 Yılı Sosyal ve Kentsel Kalkınma Mali Destek Programı kapsamında Kadişehri Kaymakamlığı'nın öncülüğünde Kadişehri İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü tarafından hazırlanan “Eğitimde Hedef 12” isimli proje değerlendirme aşamasında yeterli puanı alarak desteklenmeye hak kazanmıştır.

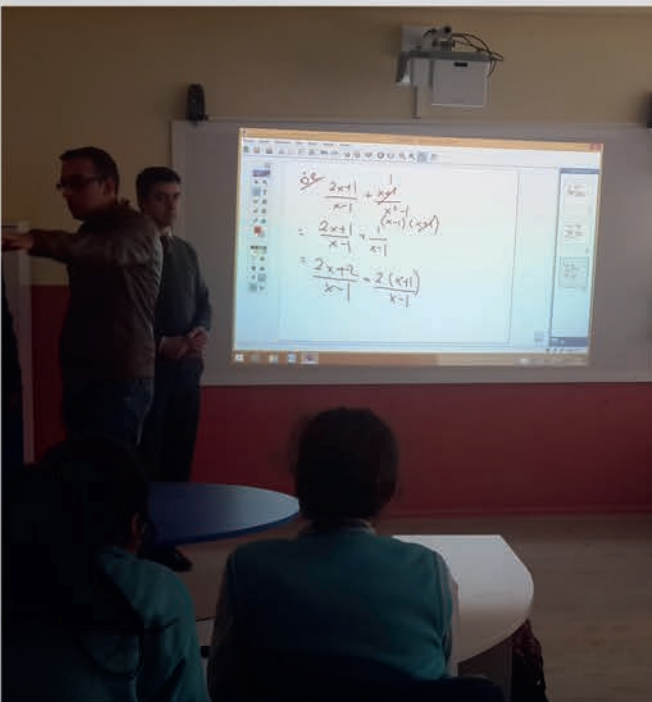
Proje ile Yozgat Kadişehri bölgesinde çok amaçlı yenilikçi sınıfların oluşturulması amaçlanmış, oluşturulan bu sınıflar ile beraber bölgedeki okullarda eğitim kalitesini artırmak, bölgenin bilgi ve iletişim teknolojileri altyapısını geliştirmek, bölgede görev yapan öğretmenlerin teknoloji kullanım becerilerini yükseltmek, öğrencilerin ve öğretmenlerin motivasyonlarını en üst seviyede tutmak hedeflenmiştir.

Proje kapsamında ilçe merkezinde ve köylerde bulunan 12 okulda modern ve teknolojik donanımlara sahip sınıflar oluşturulmuştur. Proje kapsamında öncelikle sınıflarda gerekli tadilatlar ve bakım çalışmaları gerçekleştirilmiş, ardından sınıflar öğrencilerin motivasyonlarını artırmaya yönelik farklı tasarımlara sahip sıralar, kitaplıklar, masalar, pufar ve panolar ile donatılmıştır. Sınıflar yine şehir merkezlerindeki okullarda görmeye alışkın olduğumuz akıllı tahta ve projeksiyon sistemleri ile donatılarak burada öğrenim gören öğrencilerimizin ve görev yapan öğretmenlerimizin mevcut teknolojiyi kullanmalarına imkan sağlanmıştır.

Proje kapsamında ilgili okullarda görev yapan öğretmenlere akıllı tahta, projeksiyon ve diğer donanımların kullanımına yönelik eğitimler verilmiş, eğitimlerin ardından okullar donanımlı sınıflarını öğrencilerin en üst düzeyde faydalanmalarını sağlayacak şekilde program yaparak kullanıma açmışlardır.

Proje kapsamında oluşturulan sınıflardan ilçede öğretim gören yaklaşık 1.900 öğrenci ve görev yapmakta olan 140 öğretmen faydalanmaktadır. Ajans uzmanlarımız tarafından okullara gerçekleştirilen ziyaretlerde de bölgedeki öğrencilerin ve öğretmenlerin projeden olan memnuniyetlerinin üst düzeyde olduğu görülmüştür.

Proje aynı zamanda Ajansların kuruluş gayelerinden olan bölgeler arası gelişmişlik farklarını azaltmaya yönelik yapmış olduğu katkı ile de öne çıkmaktadır.

Uzman Perspektifi

Dr. Burçak YÜKSEL

Planlama, Programlama ve Koordinasyon Birimi Başkanı

TR72 BÖLGESİ SU ÜRÜNLERİ YETİŞTİRİCİLİĞİNDE ZİRVEYE ADAY

Dünyada, su ürünleri yetiştiriciliği sektörü, 1950'lerden beri büyüme eğilimi gösteren ve hayvansal kaynaklı gıda üreten sektörler arasında en hızlı büyüyen sektördür (1). Su ürünleri yetiştiriciliği üretimi, 1950'li yılların başlarında, yıllık 1 milyon tondan azken, 2002 yılında 38 milyon tondan yıllık ortalama %6,1 büyüme oranı ile artarak, 2012¹ yılında 66 milyon tona ulaşmıştır (1, 2). Gıda amaçlı balık üretimi değerinin ise, 2012 yılında 137,7 milyar ABD dolarına ulaştığı tahmin edilmektedir (2).

Sektör için 2030 yılına kadar yapılan projeksiyonlar; hem yetiştiricilik, hem de avcılık bakımından su ürünleri üretiminin artma eğilimini doğrulamaktadır (3). Avcılıkla yakalanan balıkların sınırlarına yaklaşılması, dünyada nüfus artışı ve ilave besin ihtiyacı, sağlıklı beslenmeye yönelim, bilim ve teknoloji alanındaki gelişmeler; bu artış eğilimini desteklemektedir (3, 4). Öte yandan, çevreye olan etkileri, gıda güvenliği, yem arzı, tüketim alışkanlıkları ve piyasanın kabulü, hastalık yönetimi gibi unsurlar ise su ürünleri yetiştiriciliğinin gelişiminin önünde duran unsurlardır (3).

Sucul bitkiler ve gıda amaçlı olmayan ürünler hariç, 2012 yılında dünyada su ürünleri yetiştiriciliği yapan ilk 10 ülke Çin (41,1 milyon ton), Hindistan (4,2 milyon ton), Vietnam (3,1 milyon ton), Endonezya (3,1 milyon ton), Bangladeş, Norveç, Tayland, Şili, Mısır ve Myanmar'dır. Türkiye bu listede, 212.805 ton üretim ve 914.406.000 ABD dolarlık üretim değeri ile 22. sırada, önemli üreticiler arasındaki yerini almıştır (2).

2011 yılında 1,40 kg olan Türkiye'de kişi başına tatlı su balığı gıda arzı; AB (3,80 kg) ve dünyadaki (6,80 kg) değerlerden oldukça düşüktür (5). Tüketim miktarı neredeyse sabit kalmasına rağmen (5), Türkiye'de son dönemlerde su ürünleri üretim miktarı (iç su) aynalı sazan üretimi hariç, dünyadaki büyüme trendine paralel olarak önemli ölçüde artmıştır: 2000 yılında 42.572 ton olan üretim miktarı, 2013 yılında 122.873 tona ulaşarak (6), yaklaşık 3 kat artmıştır. Bununla birlikte, başlıca ithalat ve ihracatçılar tarafından yapılan balıkçılık malları uluslararası ticareti incelendiğinde, sadece üretim değil, dış ticaret hacmi de büyüme eğilimi göstermektedir. Türkiye'de ithalat, 2010 yılında 241.579.000 ABD dolarından, 2012 yılında 313.660.000 ABD doları seviyesine, ihracat ise 2010 yılında 565.664.000 ABD doları seviyesinden 2012 yılında 572.237.000 ABD doları seviyesine doğru bir değişim göstermiştir (2).

TÜİK verilerine göre, 2013 yılında, Türkiye'nin iç su ve deniz yetiştiricilik üretimi, toplam 233.393,9 ton olup, bunun 123.018,8 tona tekabül eden %52,65'i iç su üretimidir. Toplam iç su üretiminin 122.873,3 tonunu alabalık üretimi oluşturmaktadır (7). TR72 Bölgesi zengin su kaynaklarıyla, özellikle alabalık yetiştiriciliği bakımından önemli bir potansiyele sahiptir. Bölgede tatlı su avcılığı yapılmakla birlikte, avcılıktan ziyade, yetiştiricilik; daha açık bir ifadeyle iç su alabalık yetiştiriciliği, Bölge ekonomisine katkı sağlamaktadır. TÜİK verilerine göre, 2013 yılında TR72 Bölgesi Türkiye iç su alabalık üretiminin %12,1'ini; Kayseri ise, tek başına toplam üretimin %9,1'ini karşılamıştır. TR72 Bölgesi iç su alabalık üretimi bakımından Düzey 2 Bölgeleri arasında 4. sırada gelirken, Kayseri, iller arasında 3. sırada gelmektedir (Şekil 1). 2013 yılı TR72 Bölgesi (Kayseri, Sivas, Yozgat) iç su alabalık üretimi, TRB1 (Malatya, Elazığ, Bingöl, Tunceli), TR32 (Aydın, Denizli, Muğla) ve TR61 Bölgeleri (Antalya, Burdur, Isparta) üretiminin hemen ardından gelmektedir. Türkiye genelindeki üretim miktarı bakımından Sivas, 12. Sırada Yozgat ise 40. sırada yer almaktadır. TR72 Bölgesi iç su alabalık yetiştiriciliği üretimi bakımından Kayseri ön plandadır. Kayseri'nin ise, Türkiye genelinde rekabet ettiği iller; Muğla, Elazığ ve Burdur'dur (Şekil 2).

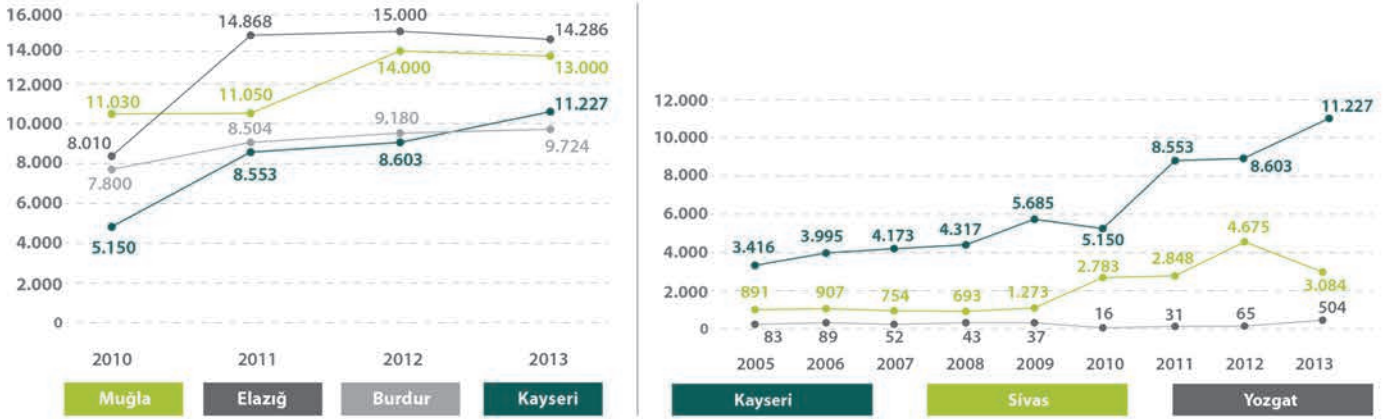

¹ Şubat 2015 itibarıyla ulaşılabilir en son veri

Şekil (1) 2013 Yılı İç Su Alabalık Üretimi (ton) Bakımından Dağılım (7)

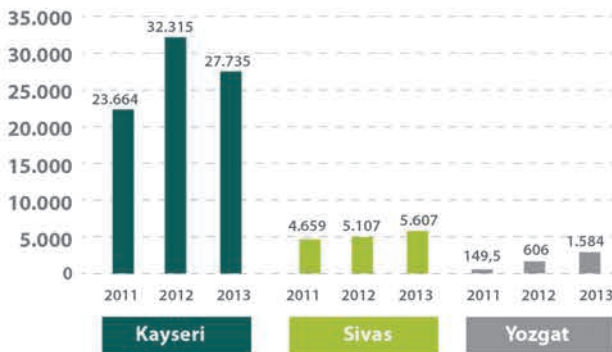

Şekil (2) Yıllar Bazında TR72 Bölgesi İlleri İç Su Alabalık Üretimi (ton) ve Türkiye Geneli Sıralama (8, 9)

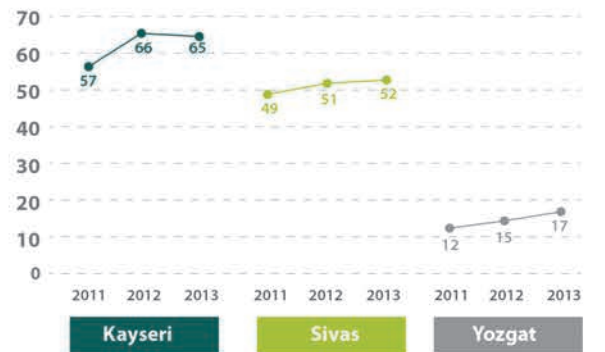

Şekil (3) TR72 Bölgesi İlleri Yetiştiricilik Tesis Sayısı ve Toplam Kapasite (8)

Toplam Kapasite

Tesis Sayısı

TR72 Bölgesi İlleri Türkiye Genelindeki Sıralama

	Kayseri	Sivas	Yozgat
2010	4	5	65
2011	3	7	63
2012	4	6	60
2013	3	12	40

Kayseri'nin Rakip İlleri Türkiye Genelindeki Sıralama

	Kayseri	Muğla	Elazığ	Burdur
2010	4	1	2	3
2011	3	2	1	5
2012	4	2	1	3
2013	3	2	1	4

İç su alabalık yetiştiriciliği dışında, son dönemde Bölgede yalnızca Yozgat'ta aynalı sazan üretimi yapılmaktadır. Yozgat, 2013 yılında 27,2 ton üretim ile Türkiye çapında oldukça sınırlı miktardaki aynalı sazan üretiminin (145,5 ton), %18,7'lik bir bölümünü karşılayarak, aynalı sazan üretimi bakımından Türkiye genelinde 3. sırada gelmektedir (7). Kayseri, Sivas ve Yozgat'ta iç su alabalık üretimi (Şekil 2) ve işletme tesisleri yıllar itibarıyla artan önemli bir alt ekonomik sektördür. Üretim artışında, su ürünleri üretimine ulusal ölçekte verilen destekler; su kaynaklarına ilişkin Bölgede yürütülen projeler; yetiştiricilik için uygun ortam sağlayan su kaynakları etkilidir (Şekil 3) (10). Henüz mevcut kapasitenin önemli bir bölümünün kullanılmayışı ve yeni yetiştiricilik tesisi kurması muhtemel müteşebbis sayıları düşünüldüğünde Bölge üretiminin önemli ölçüde artması beklenmektedir.

Bölgede iç su alabalık üretiminin en çok öne çıktığı Kayseri'de, 2014 yılı itibarıyla projeli su ürünleri işletmeleri sayı ve kapasitesi bakımından, Kocasinan ve Pınarbaşı; Sivas'ta Suşehri ve Gürün; Yozgat'ta ise Merkez, Akdağmadeni, Çayıralan ve Boğazlıyan ilçeleri ön plana çıkmakta, Yozgat Şefaati ilçesinde bir aynalı sazan üretim işletmesi yer almaktadır (11, 12, 13). ISIC Rev.3-Düzey 1 bazında TR72 Bölgesinde 2011 yılından itibaren yalnızca Kayseri balıkçılıkta dış ticarete konudur. 2013 yılından itibaren balıkçılık ihracat rakamları gözükken Kayseri'de, 2014 yılı itibarıyla balıkçılıkta 458.359 ABD doları ihracat, 8.172 ABD doları ithalat yapılmıştır (14).

Bölgede, Kayseri'nin Pınarbaşı İlçesinde, işlenmiş ve işlenmemiş olmak üzere, ürünlerin tamamının yurtdışına ihrac edildiği bir işleme tesisi ve balık yemi üretim tesisi bulunmaktadır. Sivas'ın Suşehri İlçesinde ise, su ürünleri işleme tesisi kurulum çabaları devam etmektedir.

Bölgede Kayseri İçsu Ürünleri Yetiştiricileri Üretici Birliği olmak üzere bir üretici birliği bulunmaktadır (15). Orta Anadolu Kalkınma Ajansı tarafından yapılan TR72 Bölgesi Alt Bölge Çalışmasında (2014) (13) tanımlandığı üzere Bölgede,

- Su ürünleri yetiştiricilik ve yavru balık üretim tesislerine yapılan yatırımların artırılması ve kapasite kullanım oranlarının artırılmasına,
- Gürün, Suşehri, Akıncılar (Kızıldağ) mevkiinde bulunan kırmızı benekli doğal alabalığın koruma altına alınmasına yönelik çalışmaların yapılmasına,
- Arıtma üniteleri, atık yönetimine yönelik aletler ve basit laboratuvar aletleri, otomatik yemleme ve aşı alet ve ekipmanları, üretim ve hasada ilişkin kalite ve hijyen koşullarının iyileştirilmesine yönelik ekipman, kuluçkahanelerde kullanılan ekipmanlar, buz ünitesi, su sirkülasyon ekipmanları, balık sayım ve hasat makineleri, küçük depolar, soğutma ekipmanı, havuz rezervuarı vb. bakımından tesislerin desteklenmesine,

• İşleme ve balık yemi üretim tesislerinin sayı ve kapasitelerinin artırılmasına,

• Avcılık ve yetiştiricilik (besleme, hastalıklar, atık yönetimi, iyi uygulamalar-GLOBALGAP, gıda güvenliği ve kalite kontrol sistemlerinin kurulumu vb.) konularında bilinçlendirme çalışmalarının yoğunlaştırılmasına ihtiyaç bulunmaktadır.

Ayrıca Bölgede, Ar-Ge çalışmalarının sektöre yönelik geliştirilmesi ve alabalık dışında ekonomik ve ihracat değeri yüksek çeşitler ile gıda değeri taşıyan kabuklu ve yumuşakça gibi uygun su ürünlerinin üretimine yönelik çalışmaların yapılması önemlidir.

Sonuç olarak, TR72 Bölgesi ve özellikle Kayseri'de son dönemlerde işletme sayısı, üretim miktarında görülen hızlı artış ile Bölge ve ilin su kaynakları dikkate alındığında, ayrıca Bölgedeki üretimin ihtiyaç duyulan alanlarda desteklenmesi halinde, Bölge iç su alabalık yetiştiriciliğindeki konumunu daha üst sıralara taşıyabilecektir.

KAYNAKÇA

- (1) <http://www.fao.org/fishery/topic/13540/en>. Erişim Tarihi: 27.02.2015.
- (2) FAO, 2012. Fishery and Aquaculture Statistics. FAO Year Book, ISSN 2070-6057.
- (3) Larkin, T. 2012. Aquaculture Global Outlook and Sustainability, Seefood Exchange, 2012. www.ncaquaculture.org/pd-fs/larkin_keynote.pdf. Erişim Tarihi: 23.02.2015.
- (4) Anonim. 2008. Sivas Tarımı Yatırımcı Rehberi. Sivas İl Tarım Müdürlüğü, 2008 Sivas, s.123.
- (5) <http://faostat.fao.org/site/610/DesktopDefault.aspx?PageID=610#ancor>. Erişim Tarihi: 23.02.2015.
- (6) <http://tuikapp.tuik.gov.tr/medas/?kn=97&locale=tr>. Erişim Tarihi: 27.02.2015.
- (7) TÜİK, 2013. Su Ürünleri İstatistikleri. Türkiye İstatistik Kurumu, 2013.
- (8) BSGM, 2015. Su Ürünleri Verileri. Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, Balıkçılık ve Su Ürünleri Genel Müdürlüğü, 2015.
- (9) TÜİK. Su Ürünleri İstatistikleri. www.tuik.gov.tr. Erişim Tarihi: 4 Kasım 2011.
- (10) Yüksel B. 2013. TR72 Bölgesi Tarım Raporu, Orta Anadolu Kalkınma Ajansı, s. 171, Kayseri, 2013. ISBN: 978-605-86134-0-9.
- (11) Anonim. 2014. İl Brifing Raporu. Kayseri Valiliği, İl Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü, 2014.
- (12) Anonim. 2014. İl Brifing Raporu. Yozgat Valiliği, İl Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü, 2014.
- (13) ORAN, 2014. TR72 Bölgesi Alt Bölge Çalışması. Orta Anadolu Kalkınma Ajansı, s. 161, Kayseri, 2014. ISBN: 978-605-86134-2-3
- (14) <http://tuikapp.tuik.gov.tr/disticareapp/menu.zul>. Erişim Tarihi: 27.02.2015.
- (15) <http://www.tarim.gov.tr/BSGM/Menu/32/Bilgi-Dokumanlari>. Erişim Tarihi: 24.02.2015.

twitter.com/ORANKalkinma
youtube.com/OranKalkinmaAjansi
facebook.com/OrtaAnadoluKalkinmaAjansi

BİZİ
Sosyal Medyada
TAKİP EDİN

**KAYSERİ
SİVAS
YOZGAT**

ORAN Orta Anadolu
Kalkınma Ajansı
Central Anatolia Development Agency

Kayseri Yatırım Destek Ofisi

Barbaros Mahallesi
Sümer Yerleşkesi
Kümeevler No:1 38080 Kocasinan/KAYSERİ
Tel: 0 (352) 352 6726

Sivas Yatırım Destek Ofisi

Akdeğirmen Mah. Höllüklük Cad.
No:39 58050 SİVAS
Tel: 0 (346) 222 0800

Yozgat Yatırım Destek Ofisi

Medrese Mahallesi
Hastane Caddesi
İş Bankası Üstü 5. Kat 66100 YOZGAT
Tel: 0 (354) 217 6726

www.oran.org.tr
yatirim.oran.org.tr

